

1 KOORINTI

Pauroofa Koorinti máqanna ákararumannimaqoo úfafa.

¹ Qinée Pauroosa maa-pasána ákara rúmannimaqaidaqa Ánutufa narí íriranannai qiní maqásaa fasiqa dáaramáseenoo narí ásauku mundírana Yísufa niqiqoo fásiqausaki qiní quqáqoosa máridaqa maa-pasána ákara rúmannimaqaidaqa. Maasá qíkaqaafasaa Soosateeneesafa maa-pasánaki mifá faqa qinée faqa níanaindari ínni nímandaidaqa.

² Ínnee Koorinti máqusai Ánutuna ufara suqímari-asa ákara rúmannimaqaidaqa Ánutufa ínniara narí áiku ásauku máriaqeera útaaqamáqaisa máriafanoo, ínnee miná ásauku mundírana Yísunasaa atooqáanara Ánutunaindi kámmiqa máriafanoo, Ánutufa narí faiqi námu máriaqeera narí innai fuaqéera ínni náareenoo, sía ínnee kai mináindi máriafanoo, aiqáma máqanaa maasá karaambáiqua ásauku mundírana Yísuna áaree maríasa misá faqa ínnee faqa mináindi máriafanoo. Yísufa misá faqa maasá faqa karaambáiqua máridanoo.

³ Maasá qíkoofa Ánutufa faqa maasá karaambáiqua ásauku mundírafa Yísufa faqa miqandá káqi áfaarirana faqa naundurá asooárana faqa ínni Koorinti máqannaasa nímiyani.

Pauroofa Roomma máqannaasara dúfi dúfi qídanoo.

⁴ Ánutufa ínnee miná ásauku mundírana Yísuna saqárikianara narí áfaarirana ínni níminoo. ⁵ Ínnee Yísunaki márianara Ánutufa óosana óosana ámiqira ufa

qírana faqa óosana óosana ámiqira irirana faqa mi-ainainaqandá moómoo nímunara qinée Pauroosa minára íríqa qeeqá Ánutunara ínniara maqee maqee dúfi dúfi qídaqa. ⁶⁻⁷ Ínnee maasá karaambáíqa ásauku mundírana Yísunara innaarúnaindaraafa kooroo íranara áfeesimári-afanoo ásauku mundírana ámiqi ámiqirana aufakiana ínni naunduráki mapukúsee márínara Ánutufa moómoo narí dadaaqí narí dadaaqírana akoofásaikírana níminau. ⁸ Ánutufa máa máriaqooqari ámiqimmandee rakísinoo fífi ínaqa sía kasaaqái kurídifaranoo taikára aukwana andee-qásee paqúrifaranoo. Miqúnara mi-karí maasá karaambáíqa ásauku mundírana Yísufa qúmira faasaana Ánutufa maasá niuquummásee moo áaqarana sía paqúriannoo.

⁹ Ánutufa ínniara narí ámaaku narí ásauku mundírana maasá karaambáíqa Yísuna faqa áqoondikiaqeera ínni náarée marífa márínara sía ínni níkaruqímasee kasaaqái minínnaisaannoo ínnee minásaa nifaaqa quqémaríafa márídanoo.

Pauroofa misáki raiqáranara áaqée maríafanoo fee qinau.

¹⁰ Qiní qíkaqaafasaa Koorinti máqanna máriasa, maasá karaambáíqa ásauku mundírafa Yísufa ínni qímannimira saiká qímunara irisée ínni reendenámandee kai qímannimidaqa, ínneeqa sía rainá rainída fúrufariaqee qí-masee moodáa ufa qímasee moodáanaki máriaqa kúqaa uqanna moodáanaki máriasa márídaqa moodáa irirana faqa moodáannai fírana faqa máriaqa. ¹¹ Moo ánaasee áuqu Karooeena námmarífa miná áiku ásauku ínnikina mandá ainaina, raiqára ainaina qáfamasee akooqóo qí-maqímiafaqa íríqa.

¹² Misá akooqóo qímaqímiafaqa dóo qinée akooqóo ínni qímannimianaura. Ínniki náadu náadu mooná ufa íríqa mooná ufa íríqa ufa moó qímariana qámgaanai raiqárafa

áaqarafa márídanoo. Moó fannoo qinéé Pauroona áiku ásauku márunausee qiafanoo moó fannoo qinéé Apooroosana áiku ásauku márunausee qiafanoo moó fannoo Peetooroona áiku ásauku márunausee qiafanóo moó fannoo ásauku mundírana áiku ásauku márídee qímasaida miqíra raiqára ufa áaqarafa márídanoo. ¹³ Qinéé Pauroosa minára maaqí qídaqa ásauku mundírafa narí apata aukú moodáa moodáa máqaisee márídee sía aukáakinoo márúnara ínnee faqa sía rakéekaa iaqa. Qinéé Pauroosée ínniara aunírira saqarisaa kúqi fee qiqíafana. Sía kúquafannanara sía qiní kíkiqusuaqa. Ínnee nammári máraqau qiní Pauroosa dúqusaa fee nammári mároosee márídee. Ásauku mundírana áuqusaa qímasee nammári mároonara miná áiku ásauku kai máriaqa.

¹⁴ Qinéé sía ínnikina nammári moómoo rúmannimaqaqiafana minára Ánutunara dúfi dúfi qídaqa. ¹⁵⁻¹⁶ Qinéé Kirisipusana faqa Kaiusana faqa nammári rúmannimaqaafannana. Dóo dáaqoo írifaqa Sateefanasana faqa narí áiku ásauku faqa ínamusá kai nammárikí keeqannimaqaqiafana. Akaqáusa faqee nammárikí keeqannimaqaafananeé dóo maqee aunúsee sía írídaqa, minára sía moó fannoo qiníara áiku ásauku kámmambi nammári máreeunoo qifáranoo. ¹⁷ Ásauku mundírafa sía qiníara nammárikí keeqannimaqaannee qímasee diqiqéenoo ámiqira fasaasa ufa qímannimiannee qímasee qiní diqiqéenoo sía faiqí faiqi íriranamau qímannimiannee qínóofau qiní diqiqéenoofau. Qinéé faiqí faiqi íriranamau qímannimiqa ásauku mundírafa auníriranasa kúqu afeeka ufana uréeqanoo márína sía írifoora.

Ánutuna írifaqa áadumamaumbídanoo, maqásaa fasiqa írifaqa moomáu fidanoo.

¹⁸ Ásauku mundírafa aunírira saqarisaa kúqu ufana kurídiranaki fímariasa irisée fúrufarira ufa fée qídaqa. Maasá asumu máriranaki fímariasa sía miqí qídaqa mi-ufánara Ánutuna afeeka mi-ufánara kai mári ifoo qídaqa.

¹⁹ Óoqai tamummáqara fasiqauqa minára maaqí qímasee ákara ríqau.

Írirana faqaasa Ánutunara sía írimaria irirana qinée qeeqá Ánutusa kurídinnimaqaanaura. Aiqáma firaa irirana írimariasaa aiqáma misá maa-maqánasaaqaraa írirana rukásaanauranoo.

Tamummáqarausa ufa óosana miqíminoo máridanoo.

²⁰ Qinée Pauroosa minára kafáa maaqí qídaqa. Írirana faqaasa íriranara minára náqi fee qianáuree. Úriqarara sukuraki kéeqee maríasara náqi fee qianáuree. Maa-maqa maaqánasaaqaraa ufa akoofásauqa íriranara náqi fee qianáuree. Misára maaqí qianáura, dóo Ánutufa óoqai uqannífiaqoofa kooroo ínoo máridanoo qímaqiminoo. Maa-maqa maaqánakinaasa írirafa Ánutunara fúrufarirafa máridanoo.

²¹ Ánutufa narí firaa iriranaki máridanoo quándakinoo sía misá nári íriranannai qiníara íriaqee qímaseenoo faiqí áuqu quqánau. Miqóoqari maasára Yísuna áufakiana qímannimifaqa, misá minára fúrufarira ufa qímariafa, qímannimifaqa iriséeqa misá írirana minásaa rusímariasa asumu márirana Ánutufa nímianifee qinau.

²² Yuda máqannaasa faiqí sía amana áuqaaqaa íra ainaina uqaqífiqasainaqa aní ufara kúqaa fee qíraree qímariasa. Ánaamuru Kirisa máqannaasa firaa iriranakínaa irirana qímaqimifaqa kúqaa fee qianáuranoo. ²³ Maasá sía mi-maqannaqaqandá naanna ráidaqa, maasá ásauku mundírafa aunírira saqarisaa kúqunara minára kai qímannimiafaqa Yuda máqannaasa miná irisée áanoo qi-

afaqa ánaamuru irisée fúrufarira úfee qímariafanoo.
²⁴ Ánutufa útaaqaamánnimaqáisa mi-ufána iriséeqa Yuda máqannaasakiqari faqa ánaamurukiqari faqa mi-ufánara ásauku mundírana kúqirafa Ánutuna firaa irirana faqa miná úriqarara afeeka faqa máridanoo fee qídaqa.

²⁵ Anée Ánutuna írirana iriséenana minára fúru-farammí ifoo qínanoo Ánutuna mi-iriráfa faiqí írirana úrinaaqaranoo máridanoo. Anée Ánutuna moo áinainara sía afeeka ainainámmíifoo qínanoo Ánutuna mi-sia afeeka ainaináfa faiqí afeeka úrinaaqáranoo máridanoo.

²⁶ Óo Koorinti máqannaasa, maanára náaqooki íriaqa ínna Ánutufa náaroo ákuanna Yísuna saqáriku aukuanafa ínnee mi-karí írirana faqaasa moómoosee máriqee iqau. Faiqí faiqí írirana faqáasa sía moómoo ínniki máriqau. Faiqí faiqí afeeka faqáasa sía moómoo ínniki máriqau, sía faiqí úriqararausea moómoo ínniki máriqau. ²⁷ Ánutufa faiqí faiqí írirana faqaasa nisauríranaki quqáannee qímasee misákiaqa fúrufari maríasee qímariasa Ánutufa mi-furufarira fasiqa anaaseesára faqa nári írirana faqa qumáreenoo minára qiní ámiqira irirana faqaasee qídanoo. Ánutufa maqásaaqaraa afeeka faqaasa nisaurúaqee qímasee faiqí faiqí akaqásusara sía afeekee qímariasa Ánutufa mi-sia afeeka fasiqa anaaseesá faqa nári írirana námufaqa qumáreenoo minára qiní afeeka faqáasee qinau. ²⁸ Ánutufa faiqí faiqí úriqarara fasiqa anaasee fee qímariasa kurídianifeera misá níkoqee maría fasiqa anaaseesee qímariasa faqa misá fídiaqaa ímaria fasiqa anaaseesee qímariasa faqa nári írirana námufaqa misákinaana naríara rusandeesámumasee qumáreenoo úriqarara ainainee qídanoo. ²⁹ Miqúnara sía faiqí moó fannoo Ánutuna óorisaa narí írirana amooqíannoo.

³⁰⁻³¹ Ánutufa ínni maréeqeenoo ásauku mundírana Yísunasaa atooqáseenoo ásauku mundírana qumáreenoo maasá íriranee qímaseenoo maasá maréeqeenoo narí andeqáranaki qíseenoo narí áiku ásauku uqannáikammaqi-maqeenoo maasá mandá áinainakinaana idukúqisoofaqa márunnanara maasá tamummáqara fasiqa ufamáu kai fuannánara minára maaqí qímasee mifá ákararinau.

Faiqí moó fannoo nána ainainaree moo áinaina amooqianáree qímasee sía narí amooqírana uqéeraani karaambáiqara kai amooqíani.

2

Ásauku mundírafa aunírirasaa kúqunara minára kai qímanniminau.

¹ Óo qiní qíkaqaafasaa uqa qinée Pauroosa Koorinti máqusai óonuree Ánutuna ánoona ufa sía óoqai írirana faqaasa ufannái faqa sía úriqarara íriranannai faqa qímannimi qiafana. ² Qinée qeeqá maaqí qímasee qímiriqa, qinée Koorinti máqannaasa qímannimidaqa qeeqá írirana aunúsee ásauku mundírana Yísunara kai qímannimianauree qíqa. ³⁻⁴ Qinée minára iriséeqa ínnee iannái óonureeqa qeeqá ummooqukíranara iriséeqa máparaa ídaqa dáindirí rée marinaqa sía faiqí faiqi írirana faqaasa ufa faqa náufakiana faqa Yísunara qímannimifannana. Qímannimi maríafananoo Ánutuna maraquna afeeka fannoo ámiqímasee qiní ufa ánoona uqannífiqanau. ⁵ Ínnee minára íriqa ínneeqa Yísuna saqárikirana sía írirana faqaasa íriranasaa fau mundínoo márínau. Ánutuna afeekasáa mundínoo márídanoo.

Ánutuna maraquna fannoo Pauroona dadaaqufanoo qímanniminau.

⁶ Qinée sía faiqí írirana marasée aiqámausa qímannimidaqa, akaqáusa Ánutunara firaaqóo mapukúsee íri-mariasa kúqaa qinée írira ufa misá qímannimidaqa. Sía maa-maqánasaaqaraasa íriranau misá qímannimidau, sía maa-maqánasaa rakísimari afeekáusa íriranau qímannimidau dóo misá afeeka taikáidanoo. ⁷ Qinée qímannimi marunna írirafa Ánutuna óoqai kukéeqara írirana innaarúnai asumu nímimarina qímannimidaqa mi-írirána faiqí sía nífu qáfaafa. Maa-maqa maaqáfa sía máru kamuqoo Ánutufa mi-írirána útaaqamáseenoo minánnai maasá narí aréenaranaki innaarúna ququsaki kéeqaaqera útaaqanau. Qinée mi-írirána misá qímannimidaqa. ⁸ Óoqai maa-maqa maaqánasaa rakísirausa sía mi-írirána írìqau. Írìqau innaarúna aréenaranakinaa karaambáiqá sía qumáreefau aunírira saqarisaa árini. ⁹ Óoqai tamummáqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rínau.

Faiqí sía qáfee maru ainainnara sía íri maru ainainara sía faiqí moó fannoo minára kambíqaannoo fee qímaru ainainnara, miqíra ainaina kai Ánutufa deedaqammáseenoo naríara rímariasa kai nímiannoo.

¹⁰ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Maasá ínni sáimbaqa Roomma máqannaasa námufaqa Ánutufa narí maraqunannai narí óoqai kukéeqara írirana qíminau. Ánutuna maraquna fannoo aiqáma ainainara randásee aiquqummásee qáfaidanoo. Sía akooqóo ainaina kai qáfaidanoo Ánutufa náaru kambíqaaninna kukéeqara ainaina farúmara foora unaurínoo márina miná faqa aiquqummásee írimarifa márúnara Ánutufa narí óoqai kukéeqaoqoo írirana ínni sáimbaqa qíminau. ¹¹ Faiqí naundurákinna maraquna fannoo mi-fasiqána aundurákinna írirana aiqáma íridanoo. Miqí kai ínoo Ánu-

tuna maraquna fannoo Ánutuna aundurákinaa ainainara aiqáma íridanoo. ¹² Ínni sáimbaqa sía maa-maqa maaqá-nasaaqaraa maraquna mároosa márídaqa. Ínni sáimbaqa Ánutufa niqíqoo máraquna mároosa márídaqa Ánutufa minánnai innaarúnai asumu máreemariana faqa minásaqaraa naundurá adíafaairana faqa níminau.

¹³ Qinée minára irisée maaqí qímasee qímannimídaqa, maasá sía faiqí írirana uqannífiqee maría íriranau qímannimidau, Ánutuna maraquna maasá uqaqífiqoo ufana ínni qímannimídaqa. Maasá innaarúnaindaraa ainainara Ánutuna maraquna mároo fasiqa anaaseesa qímannimídaqa mi-ufána kai ínni qímannimídaqa. ¹⁴ Ánutuna maraquna síai fasiqa anaaseesa sía amana Ánutuna maraquna faiqí ánaasee dadaaqímari afeekana nímmarina sía amana márefaranoo. Misá mi-ainainná qáfamaseeqa sía minára íridaqa fúrufara ainainee qídaqa. Sía miná óosana íridaqa maraquna máree maríasa kai amaná miná óosana aikuqummáseeqa írifaranoo. ¹⁵ Maraquna máree maría fasiqanaaseesa innaarúnaindaraa ufa aina aiqáma rainá rainá másee írimarifaranoo. Maraquna síaisa káiqaesa sía amana maraquna faqaasa máree maríana óosana írifaranoo. ¹⁶ Óoqeenáa tamummaqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rínau.

Yáfee moó fannoo Karaambáíqa íriranakinaana íriannoo fee. Yáfee moó fannoo Karaambáíqa aamúaqira ufa amaná ámiannoo fee, sía amana moó fannoo miqíannoo.

Tamummáqara fasiqa ufara qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Sía moo fannoo amana aamúaqira ufa Ánutuna ámiannoo mifá nímmarifa márínara. Maasá kai ásauku mundírana írirana dóo máreeqa.

3

Aiqámausa Ánutunaindi kai márídaqa.

¹ Óo Koorinti máqannaasa qiní qíkaqaafasaa óoqai qinée ínni maqúsai máriaafanausa, ínnee sía maraquna faqaasara foora faiqí faiqi íriranamau fímarufaqa qinée sía maraquna íriramau ínni qímannimiqiafana. Ínni írirafa maa-maqa maaqánasaaqaraa írirafa ínniki márínara Yísuna saqárikiranaki ínnee sía faiqíara foora máriafanoo faiqi ánaaqiara foora aamína máriafanoo. ² Ínnee sía faiqíara foora máriafanoo faiqi ánaaqiuqa írirana fooqáasa márufaqa qinée sía nárana uqanna nímiqiafana náammara foora ínni nímiqiafana, ínnee nárana uqanna sía amanaíkufaqa ninúqiafana. Dóo maqee áukuana faqa sía amana ínnee nárana náaqaa ínoo márídanoo. ³ Ínnee maa-maqa maaqánasaaqaraasa naanna rée maríasa áaqaida miqímarifanoo, ínnee naríara naríara rairai qídaqa ufa rainée márianannái maa-maqa maaqánasaaqaraasa naanna rée maríana áaqarafa kooroo ídanoo. ⁴ Ínnikiqari Koorinti máqusanaa Yísuna ufara suqímaríasakiqari moó fannoo qinée Pauroona áiku ásauku márída miná ufamau fída fee qídanoo kafáa moó fannoo qinée Apooroosana áiku ásauku márída miná ufamau fídee qímasaida áaqaida miqí qímariafanoo sía fee mi-oosanáfa ínnikina maqásaaqaraasa naanna rée maríana kooroo ídanoo fee. Dóo kooroo ídanoo.

⁵ Apooroosa faqa Pauroosa faqa maaqandá úriqararaqandee márídee sía úriqararaqanda márísa márídaqa. Maaqandá fífau Ánutuna aináinira fasiqaqara kai márídaqa, ínni rarisámeeqee Yísuna saqárikiranaki quqée maríaqanda kai márídaqa. Maaqandá karaambáiqá saiká áadu áadu nímmarunnaqanda kai márídaqa.

⁶ Qinée Koorinti máqusai ínni íriranaki qaçammara foora aaqásaafananoo Apooroosafa anirée nammári-ara foora adíasoofanoo Ánutufa kambíqarana áminau. ⁷ Aaqée mari fasiqafa faça nammári adíee mari fasiqafa faça kái fífau márídanoo, Ánutufa kambíqarana ámufa mifá ánoona márídanoo.

⁸⁻⁹ Aaqée mari fasiqana saiká faça nammári adíee mari fasiqana saiká faça amana amana kái márídanoo. Ánutufa náadu náadu narí aináini marína ákiaqara feefaurú kásooqaqee nímiannoo. Maaqandá moodáanaki Ánutuna aináiniranaki márídaqa aináinídaqa ínnée áfuqa qám-baanai Ánutuna aináinirafa máriafanoo. Qinée Pauroosa moo áinaina kíkíqa úsuanaura, ínnée Koorinti máqannaasa Ánutuna máaqa máriafanoo. ¹⁰ Ánutufa máaqa usakée maría iriranna qiní qímusa márídaqa máaqa usakárana akoofása qinée faakána faça máaqa atuna faça arusáunanoo moó fannoo asáanidanoo. Qinée andeeqásee máaqa atuna arusáunanoo moó fannoo sía fífau máaqa asáaniannoo andeeqée mari fasiqafa íreedaa ámiqimaseenoo kai máaqa asáaniannoo. ¹¹ Ánutufa narí ásauku mundírana Yísuna dóo moodáa faakana narí máaqaki rakíqeenoo, sía amana moo fáakana rákiarafa máriannoo dóo mifá kai máriannoo. ¹² Óosana óosana máaqa usakée maríasara foora márídaqa akaqáusa ámiqimasee faiqí ánaasee dadaaqídaqa mapukú nímaqaidaqa, akaqáusa sía ámiqimasee mapukú nímaqaidaqa moó fannoo kóora fooqáa íranannai máaqa ásaanimarifa ámiqirafa máaqa ásaanimarifa márídanoo, moó fannoo miná óorudupirana siruáannai máaqa ásaanimarifa márídanoo. Moó fannoo miná óorudupirana fíraa munnimma áqimaria oonínannai ásaanimarifa márídanoo. Moó fannoo miná óorudupirana saqárinnaí ásaanimarifa márídanoo. Moó fannoo miná óorudupirana

eeféedannai máaqa ásaanimarifa máridanoo. Moó fannoo misá órudupirafa fiáarúnnai máaqa ásaanimarifa máridanoo. Ínni Koorinti máqannaa Yísunara qímannimiqá máaqa atuna rakíqannimaqaannee qíafanausa máriafanoo máaqa ásaana ímariasara qúnnana misá miqóoqari ínnikina ookáamandee máaqa ásaanara foora moó faqa moó faqa qídaqa. ¹³ Ásauku mundírafa qúmuaninna aukuannei máaqa ásaanira óosana aiqámausa nífusaa kooroo íannoo. Mi-faasaannána Ánutuna idá fannoo aiqáma fasiqa aináinirana qámafinoo kooroo íannoo. Mi-idáfa aiqámausa aináinirana amanamándainanoo miná ánoona kooroo íannoo. ¹⁴ Faiqí moó fannoo máaqa atunasáa ookáamandee usakée marína idá sía qáma taikásainanoo Ánutufa miná qáfamaseenoo mi-fasiqánara ámiqimmandee usakée foo qímasee feefaurú ámiannoo. ¹⁵ Faiqí moó fannoo mandáinainannai usakée marína, idá qáma taikásainanoo sía feefaurú ámiannoo. Mi-fasiqáfa mifá káqísamu innaarunai asumu máriranaki fúannoo máaqaqiqari ráudamakinoo idáuru ánaaqi aináina sía úqirafa káqi sandáannoo.

¹⁶ Ínnee maaná íridee sía fee íridee ínnee Yísuna ufara suqímariasa Ánutuna amaana máqara foora máriafanoo, Ánutuna maraquna fannoo narí máaqara foora ínniki máridanoo. ¹⁷ Moó fannoo Yísuna ufa suqímarinanaki misá raiqára úfee óosana óosana mandá ufa níminaqa raíndáanifánoo Ánutuna máaqara foora rapée ínnoo Ánutufa mi-fasiqána kurídisaannoo. Ánutuna amaana máqa náaquqarafa ánukarafa máridanoo ínnee misá mi-maqáfa máriafanoo.

¹⁸ Sía moó fannoo narí narí ákaru qíannoo. Ínniki moó fannoo naríara maqásaa fasiqaki írirana faqasee qímarifa narí maqásaa irirana amooídanoo sía ánoona írirana fáifa, mi-fasiqáfa naríara uréeqafinoo reendenáma-

finanoo miqóo amaná ánoona írirana óosana áraannoo.
¹⁹ Maqásaa fasiqauqa íriranee qímariana Ánutufa minára fúrufara qídammiafoo qídanoo. Óoqeenáa tamummaqara fasiqa minára maaqí qímasee ákara rínau.

Ánutufa írirana faqaasa qumáree nári firaa iriranaki ufaanakíara foora náridanoo.

²⁰ Tamummáqarafa moó fannoo minára maaqí qímasee ákara rínau.

Karaambáiqá firaa irirana faqaasa íriranara fífau ainaina máridanoo fee qídanoo.

²¹⁻²³ Ínnee Koorinti máqannaasa minára irisée sía moó fannoo faiqí írirafa áfeekainainara irisée amooqíannoo. Ínnee Koorinti máqanna Yísuna ufara suqímarisa káaqa rakéekaamásee akaqáusa Pauroosanaindifée qídaqa akaqáusa Apooroosainai fee qídaqa akaqáusa Peetooronaindi fee qídaqa áaqaida miqí qímariafanoo. Ínnee sía misáindi máriafanoo misá innindi máridaqa. Aiqáma maa-ainainná inni dadaaqí marí ainainausa máridanoo. Pauroona faqa Apooroosana faqa Peetoorona faqa maa-maqa maaqáfa faqa káqi márirana faqa kúqirana faqa maqee máriana faqa náaru márinnana faqa aiqáma maa-ainaináusa inni dadaaqí marí ainainausa máridaqa ínnee ásauku mundíranaindi máriafanoo kafáa ásauku mundírafa Ánutunaindi máridanoo. Ínnee minára irisée fífau ámmuqundari qídaqa Pauroonaindi fee Apooroosainai fee Peetooronaindi fee qímariafanoo Ánutunaindi máridammia.

4

Pauroofa naríara ásauku mundírana aináinira fasiqee qinau.

¹ Ínnee Koorinti máqannaasa maasára maaqí qiaqa. Ásauku mundírafa Yísufa maasá miná aináinira faiqiuqa

Ánutuna óoqai kukéeqara ánoona ufara rakísiaqee qí-maçoosa márídaqa. ² Aináina faqaafa narí aináinasaa rakísi marí fasiqanara akooqóo andeeqára fasiqa kái máraannoo. Narí aináinasaa ámiqimasee rakísi marína kai narí ufa írimari faiqiná kai mara quqáannoo. (Qinée Pauroosa Ánutuna rakísira faiqíara foorá márídaqa. Qinée ínniki aináinídaqa qeeqá írirana qeeqá úriqararanasaa rusísee ínniki aináini máriqíafana.)

³ Qinée ínniki aináini marunaqa ínnee qiní aináinirana amanífaqa sía ínni qimaníranara írianaura úriqararafa Ánutuna ufa kái írianaura maqásaa fasiqa moó fannoo írirannai qiní aináinirana amanífaqa qeeqá úriqararana miná ufara kái írianaura. Qinée qeeqá faqa qeeqá aináinirana andeeqáida fee sía fee andeeqáida fee qímasee sía qeeqá íriranara írianaura qiní aináinirana andeeqée mari uriqararafa kái miná íriranara kái írianaura. ⁴ Ínnee qiníara qíafanoo qíqá dáakirafa sía ummaara dárifaqa káqimbídaqa. Qiní dáakirafa qiní dárinoo fee sía fee dárinoo sía qiníara andeeqára ainainira fee qídanoofau Karaambáiqá mifá kai qiní saikára íridanoo ufa qíannoo. ⁵ Ínnee minára irisée sía maasára kasaaqaíndari ufa qí-aqa. Karaambáiqá innaarúnaindari qúminna faasaaná kai taikára ufa qímannimírafá máriannoo. Mi-karí karaambáiqá sía óoqai akooqóo máriu irirana kukéeqara írirana óosana óosana írirana minakínaana uqéereeqeenoo aiqámausa nífusaa kooroománnimaqaannoo. Aiqáma fasiqa anaasee naundurákináa óosana áuqeeqandíannana dedaqírana akooqóo aiqámausa nífusaa mara quqásainaqa qáfeefaranoo. Mi-karí aiqáma fasiqa anaasee nári maqásaa andeeqára nírana márírana amana kái Ánutuna amooqírana máreefaranoo. Mi-karí Ánutufa maasá saiká óosana aiqummasésee minára ufa qíannoo. Maasá miná

ufamáu fímariafanausa márunnanara ínnee sía ufannái maasá saiká kasaaqaíndari áruaqa.

⁶ Óo qiní qíkaqaafasaa máriasa ínnee aiqámausa andeeqásee Ánutuna ákara ufamau fuaqée qímasee Apooroosasandiri maaqandá kíkiquusee qímannimiaqeera maaqandá qímannimiranara qíqa. Ánutuna ufa ínni indaarúnnikamma nímaqee maríasara sía moorá ámiqira fee qímasee moorá mandá fee qímasee rairaiqíafa sía miqíafa. ⁷ Ínniki akaqáusa náriara úriqararausee qímariana únna qímariasa máriafanoo. Yáfee mi-uriqararána níminoo fee, Ínniki mári ainainna aiqáma Ánutufa kai níminau. Ínnee minára íriaqa, náqaa fee qifaqée qeeqá kai máraafanausa firaaqóo úriqaraqa márídee qídee. Ánutufá kai aiqáma ainaina níminau.

⁸ Ínnee Koorinti máqannaasa únna qímasee aiqáma ainaina máraafanausee qímariafanoo, ínnee ínneeqara únna qímasee aináina faqaasee qímariafanoo, dóo ínnee únna qímasee karaambáiqara foora máriaafaqa maasá sía. Ínnee Koorinti máqannaasa karaambáiqara máriaqaana. Ínnee kúqaa karaambáiqara márifaqau maasá maqee mandáinainaki márunnana taikáseefau ínni faqa kúqaa karaambáiqaiqaa márini.

⁹ Maasá Yísufa niqiqoo fásiquasa Ánutufa uréeqarana nimiqaosámmia foo qímasee qeeqá kai óonu máfi íridaqa nimiqaíafaqa maasá minakí márídaqa. Maasá namuqáa nísaukukíara foora márianaqa aiqámausa faiqí faqa qan-giroo faqa nífusaa ataasá átaasa qídaqa dárifandínausa miqírausa maasá márídaqa. ¹⁰ Maasá niqiqoo fásiquasa ásauku mundírana ufasáara fúrufarirausee qímariafaqa ínnee Koorinti máqanna Yísuna ufara suqímariasa ásauku mundírana ufakína ínnee ínneeqara írirana faqaasee qímariafanoo. Maasá Yísuna ufa qímannimi marunausa

kudoosaápeera foora únaqa ínnée nímudaanai qídaqa afeeka máriafanoo. Maasá faiqí nífusaa fídiqaa ímari-asara foora máridaqa ínnée misá nífusaa úriqararausa máriafanoo. ¹¹ Maasá Yísufa niqiqoo fásiqausa óoqai faqa maqee márunnana faqa dáara ráidanoo nammáriara sía amanaikídanoo maasá mandá qámunna rakéekaa írana afisídaqa, misá maqee maqee unnaanásamu óonisamu sáamusamu maasá dárídaqa maasá máaqa síaisa káqi maqúsamau faiqáqá nídaqa. ¹² Maasá qeeqá kadáapiriranannai tooqaamu dárírananai minánnai aináinamasee náidaqa. Faiqí maasá díquraraafaqa maasá ámiqi ámiqim-mannimaqaidaqa. Misá mandáikamáqimaqaafaqa maasá káqi kai miná máraqa fídaqa. ¹³ Misá mandúfa maasára qifaqa maasá ámiqira ufa kai misá qímannimidaqa. Maasá maa-maqa maaqánakinaasa madaapeerá foora máridaqa óoqai miqíqá ániusa maqee faqa aiqáma máqannaasa madaapeé áqi maría madikara foora márísá máridaqa.

¹⁴ Qinée Pauroosa ínni Koorinti máqusanaasa sía nisaurírana nímiaqeera mi-ufána qímannimisee ákara rídaqa, qeeqá qímuqusa qeeqá faiqí námu máriafaqara foora naamúa qidaqa. ¹⁵ Ínnée ásauku mundírana ufamau fídaqa ínni ufasáa rakísirausa fuki faakí qímariasa núkudara foora máriafaqa qinée moodáa ínni níkausara foora máridaqa. Óoqai indaarú qinée ámiqira fasaasa ufa máree anirée ínni Koorinti máqannaa nímiafanaqa irisée ásauku mundírana Yísuna ufamau fímariafaqa miqíafannanara ínniqa níkausaiqiqa máridaqa.

¹⁶ Qinée minára irisée qeeqá qímuqusa óokiqari reen-deenámándeé ínni qímannimidaqa ínnée ínni níkausa qiní daanna raaqa. ¹⁷ Ínnée qiní daanna raanéé qímasee Timootina aqíqáananoo ínnée iannái fúannoo. Maaqandá karaambáiqá aináiniranaki máridaqa mifá qiní qímuqusa andeeqára qímaakuara foora máridanoo. Mifá ínnée

iannái óonuree qiní fúka márirana ásauku mundírana Yísunaki márira óosana qímannimiannoo. Aiqáma maqusa maqusa nídaqa Yísuna ufa írimariasas suqúsaida naamúaqimáqaafannana Timootifa mi-ufána ínni náaqoo áuqaannoo.

¹⁸ Ínnikiqari akaqáusa qiní Pauroosara sía kafáa maí anirée maasá qíqafaannoo qífoo qímasee nóori uqéera-
rausa nímariafanoo. ¹⁹ Karaambáiqe eedóo qínaqa ín-
nee iannái óonu níndafaanaura. Óonureeqa ínnikina
nóori uqéeree maríasas sía misá náriara firaa ufa qín-
nanara óonu qáfaanaura misá áuqi maría ainainna kai
márinaqa qáfaanaura. Ánutuna afeeka misáki mári-
naqa áuqeemarinnana kai qáfaanaura Ánutuna afeeka
sía misáki mári ifoo qídaqa. ²⁰ Ánutuna innaarúnai
ququsaki fímariana maa-maqánasaa márirana sía fífau
ufasáa mundínoo máridanoo Ánutuna afeeka dadaaqínoo
áúqiranasaa mundínoo máridanoo. ²¹ Óo Koorinti máqan-
naasa Yísuna ufa írimariasas áaqeemariana ínneeqá kai
íriaqa, unnaanásamuara foora úqirausee ánianauree ín-
niara qímuqusirana faqa reendeénirana faqa miqandée
úqirausa ánianauree. Ínneeqá kai irisée ínneeqa márirana
andeeqásee máriaqa.

5

Yísuna ufara suqímarunakina mandóosana kambíqanau.

¹ Óo Koorinti máqanna Yísuna ufara suqímariasas ínni
ufa moo íriqa firaa manda oosana ínniki márifa aamína
maqannaasas firaaqóo mandóosana máree maríasas faqa
sía máree maría óosana máreenoo ínniki Yísuna ufa
írimariasas moó fannoo narí ánoona aqoónnana narí
ákoona ánaaqa máreenoo. ² Mi-ainaináfa ínniki márifaqa
náqi fee mándee nóori uqéerasee ínneeqa nifaaqa

amooqídee minára ínnee nisaurúqa, ínni naunduráki soofaaraákinoo máriani, mi-fasiqána ínneeqákinaana náqiraree káqi máridanoo, ínnee suqímarianakiqari mi-fasiqána aqíqaaqa. ³ Qínée qeeqára qianáura kúqaa qínée moosáa níanai márída qíní maraquna ínni faqa máridanoo miqóo márifaqa karaambáíqa Yísuna áuqusaa dóo mandóosana márai fasiqana aqíqára ufa qíqa qínée ínni faqa márídaqara foora dóo aqíqára ufa qíqa.

⁴⁻⁵ Ínnee moodáanaki suqímarifanoo qíní maraquna faqa ínni sáimbaqa suqúannoo, Karaambáíqa Yísuna afeeka miqóo maasá faqa márínaqa ínnee mi-manda fasiqána maréeqee ínni suqíranakiqari aqíqáifanoo mi-aíqaránannai Sadannana ámifanoo miná apata kurídi-nanoo karaambáíqa qúminna faasaana miná aunduráki-naana kai asumu máraannoo.

⁶ Óo Koorinti máqusanaasa ínnee ínneeqara káaqa andeeqárasee qímasaida ínni nóori uqéerara óosana sía andeeqánoo máridanoo. Ínnee maa-ooqeenaa ufána írídaqa maaqímminoo máridanoo. Nárana moodáa qoo suqú quqásainanoo káqikaafa moodáa putaa ínanoo aiqámafa minásaaqaraana putaa íannoo. ⁷ Ínneeqákinaana mi-manda fasiqána maráqusaifanoo aiqáma andeeqánoo máriani. Miqóo ínnee ámiqira naranara foora mári-aqa. Mi-manda fasiqána aqíqáranara qídaqa óoqai Mooseena áukuana áinnaaqarara qóomaqa márúna kík-iqususee sipsípa ánaaqi Ánutuna suqá ámisée náriqa ooruku fooqáa íra ainaina náriqa máaqákinaana aiqáma dóo maráquseeqa áinnaaqarara qoomáqa sakasée née-mariqau. Dóo maqee mária áukuana ásauku mundírana aunírira saqarisaa sipsípa ánaaqiara foora dóo kuqá arusée Ánutuna amisaafanoo dóo maasá mandóosana taikáqiseenoo maasá márirana faqa andeeqá qiseenoo maasá putaaíra óosana taikáqisáifanoo áidaaqareenoo

minára maasá áidaaqarara qoomáqa deedaqinóo márifoo qídaqa.

(Isaraee máqannaasa óoqai áinnaaqarara qóomaki ooruku síai feemu kai néemariqau. Maasá ooruku moó maqee márídanoo misáindi moó marinau.)

⁸ Dóo maqee maasá áinnaaqarara qóomaqara foora suqúfi naannána suqúfi ooruku síai feemuara foora naanáura. Náranaki mári oorukufa mandá óosanara faqa faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuari ímariana faqa kíkiqusidanoo. Ooruku síai feemu kíkiqusimariafa Yísuna ufamáu fídaqa nisakadikí ikairí sía márirana faqa ánoona ufa qímariana faqa minára qídanoo. Maasá putaaíra óosana taikáqisoofaqa maqee ániqira naranara foora putaaíra óosana faqa áaqara oosana faqa taikásee nisakadikí ikairí síaisa ánoona ufa qímariasa naanna rá-mafi máríanaura.

⁹ Qinée Pauroosa óoqai ínna Koorinti máqannaasa Yísuna ufara suqímarusa pása ákara rúmannaqaafannana. Mi-pasánaki ínna faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuari maríasa faqa sía áqoondikannimaqararee qímasee misára eeráiriae qímasee ákara rúmannaqaafana. ¹⁰ Ínnee akaqáusa qiní mi-ufána irisée áaqaafanoo maqee qinée qíafannufana kafáa kooroo íanáura. Ínnee Koorinti máqusanaasaki sía Yísuna ufa írmariasa kai márídaqa aamínauqaindi faqa moómoosa márídaqa. Qinée sía ínna aamína fasiqa anaasee narí úmmuari narí úmmuariqá nímara fasiqa anaaseeuqa faqa káaqa aináinara rímara fasiqa anaaseesa faqa únna ufa qímasaida úmmuari maría fasiqa anaaseeuqa faqa túmunnai áuqi maría afaannára innaaru qímara fasiqanaaseeuqa faqa sía mi-aiqama ainainná máree maríasara eeráiriae qíqa, ínnee eeráiriani qínnana moómoosa maa-maqa maaqánasaa máríana fásauki fee

quqoonasáa fee óoru atooqáfi foora. ¹¹ Sía qinée miqí qiqíafana maaqí qiqíafana. Ínniki moó fannoo naríara Yísuna ufa írimarinafa ínni níkaqaafasaa máridee qínafa faiqí ánaasee úmmuari marí fee káaqa aináinara rímari fee túmunnai áuqira afaannara innaaru qímari fee mandúfa qídanoo faiqí ánaasee níqi marí fee nammári námasee fúrufari marí fee únna qímasaida úmmuari marí fee miqíra fasiqa ánaaseera Yísuna ufa íri márianaki mária fasiqa anaaseesára eeráiridaqa misá faqa sía óoqu marifi nárana naaqa, misásaaqaraafa ínnisaa áqufuandoora.

¹²⁻¹³ Yísuna ufa sía írimariasa áqoosai máriasa sía nárira ufa qinée nímmianaura mi-saikáfa sía qíní saika máridanoo. Ánutufa kai misá nárira ufa nímiannoo. Ínneeqá kai ínneeqa níkaqaafasaa kímariana Yísuna ufara suqímariasa áaqai faqa ufa nímirafa ínnindi máriannoo. Óoqai tamummáqara fasiqa moó fannoo minára maaqí qímasee ákara rínau.

Ínniqa suqíranakiqari mandóosana máree marína áaduma mara quqáaqee

qufaqa qinée Pauroosa minára ínniki mandóosana máree mari fasiqana aqiqaqée qídaqa.

6

Yísuna ufa írimarusa káiqíqee síasinnai fímariqau.

¹ Ínnee Koorinti máqannaa Yísuna ufa írimariasa ínneeqa níkaqaafasaa kímariana mara máree káiqee síasinnai mara máree fímariafanoo. Ínneeqákiqari aneenná ákaqaafasaa kímariannana faqa ufa rainéenana, Yísunara sía írimarinna síasí finnai sía máree fúa, sía uqanna miqífaqa áaqaida miqí maríafanoo. Ánutuna ufa írimariasa kai miná andeeqáaqána.

² Kásooqaqee Yísufa qúmuaninna aukuaana maqee máriaqoo Ánutuna faiqi námu mi-aukuanná aiqáma maa-maqa maaqánakinaasa síasiuqa márifaranoo sía fee minára ínnee íridee. Mi-aukuanná ínnee Yísuna ufa írimariasa aiqáma maa-maqa maaqánasaaqaraasa áaqarana óosana óosana aaqarana andeeqánniséefaranoo, dóo maqee ínni ufa suqíranaki áaqarana marasáifaqa aiqáma maa-maqa maaqánasaaqaraasa andeeqánniséefandinausa máriafanoo ínneeqá kai amaná andeeqéefaranoo. ³ Mi-aukuanná maasá síaasa márídaqa qangiroo ufa faqa írianaura, sía fee ínnee minára íridee. Dóo maasá miqídaqa maqee márúnna aukuaana áaqarana marasáifaqa amaná írianaura. ⁴ Ínnee miqí maríana ínniki moó mandúfa kambíqafinaqa ínnee miná maréeqee áqoosai máriasa nímfaree. ⁵ Nisaurúqa, sía fee ínni Yísuna ufara suqíranaki moodáa ufa andeeqárana akoofása márídanoo fee, ínniki márídanoo sía fee mi-fasiqáfa amaná ufa rainée maríaqanda ufa andeeqáannoo fee márídanoo amaná andeeqánniséannoo. ⁶ Ínnee Yísuna ufara íri maríasa sía andeeqánniséemariafanoo, ínneeqa níkaqaafasaa kímariasa mara máree sía Ánutuna ufa íriasaki quqée maríafanoo áaqaida miqí maríafanoo.

⁷ Ínniki kóota ufa márínaqa káqi síasinnai máree fímariafa ínnee Yísuna ufamau fímariana minásaaqari aikátamaki káqinni áqufuanara kooroo ídanoo. Yísuna ufa írimarifa moó fanoo mandúfa áminana káqi íriaqaana Yísuna ufa moó fannoo írimarifa aní aináina úmmuarinnana káqi minnísaaqaana. ⁸ Ínni sía andeeqásee márídaqa káqi máree maríafanoo narínni narínni áaqamannimaqee maríafanoo narínni narínni aináinamma úmmuaramásaidaqa síasinnai máree fídaqa, ínnee káiqeesa miqímannimaqee márifanoofau mifá faqa áaqarafa márini, ínneeqa níkaqaafasaa kímariasa kai miqímmannimaqee

maríafanoo firaaqóo áaqaida miqímariafanoo.

Mandóosana máree maríasa sía uqanna innaarúnai fifáranoo.

⁹⁻¹⁰ Ánutufa narí quqúsaki náaru márirana sía mandóosana máree maríasa nímiannoo sía fee ínnee minára íridee. Ínnee sía ínneeqa níkaruqímasee mandóosana máraqa nídaqá innaarúnai fíraree qiaqa. Dapi máraqa nua fasiqa anaaseesa faqa túmunnai áuqira afaannara innaaru qímariasa faqa mooná afaaqi ánaaqá narí úmmuari narí úmmuari maríasa faqa faiqí ánaasee aqoónna fasiqa anaasee áafeeqaidanoo mi-oosanná máree maríasa faqa aináina úmmuari maríasa faqa káaqá aináinara rímariasa faqa nammári námasaida maqee maqee fúrufari máriasas faqa mandá ufa qímariasa faqa únna qímasaida úmmuari maríasa faqa mi-oosanáusa máraqa nuasá faqa sía uqanna Ánutuna innaarúna ququsaki kéeqeefaranoo. ¹¹ Koorinti máqannaasa ínnee akaqáusa miqí marusa márufanoo ínni mi-manda ainaináfa dóo rukánoo máridanoo, nári nifaaqara Ánutuna ámidee qímariasa máriafanoo. Ásauku mundírafa Yísufa maasá karaambáiqá minásaa rusíranannai faqa Ánutuna náaquqara andeeqara maraqunannai faqa miqandánnai ínnee Ánutuna áfusaa andeeqáranaki máriafanoo.

Ínni nifaaqa fannoo Ánutuna amooqíranaki andeeqáranaki máriani.

¹² Moó fannoo naríara maaqí qíannoo qinée amaná máridaqa aiqáma ainaina mandáinainee qímariana faqa amaná máraanaura, anée miqí qíanaqa qinée minára

maaquí qídaqa kúqaa anée aiqáma ainaina máreennaranoo moómoo ainaina sía aní dadaaqiannoo aní kurídiannoo. Qinée qiqá írirafa maaquí qímasee qímmiridaqa qinée akooqóo márida aiqáma ainaina amaná máraanauree qímmiridaqa qinée minára maaquí qianáura. Moo mándainaina fannoo qiní maréeqee narí márinaki quqáqisáifanoo mi-maraqunáfa dáakufuandoora rufíee sía miná máraanaura. ¹³ Faiqí moó fannoo ánaasee úmmuarianeera qímasee miná kíkíqa maaquí qímasee usúannoo nárana fannoo áranatumundí máridanoo. Kafáa árana fannoo naranaindi máridanoo. Mi-ufána sáaqari mifá únna qímasee maaquí qímasee ookáa íannoo, ánaasee faiqíndi máriafaqa káqi máraanauree qíannoo. Qinée Pauroosa minára maaquí qídaqa Ánutufa nárana faqa árananda faqa naríndi naríndi quqásoofa kásooqaqee miqandá kurídiannoo maasá faiqí qifaaqa sía úmmuaranaindi máridanoo Karaambáiqaindi andeeqáranaindi máridanoo kafáa karaambáiqqa maasá qipatasáa rakísíqimaqeenoo ámiqimmaqimaqaidanoo andeeqára márirana nímimarifa márinara andeeqára oosana kai máraaqa.

¹⁴ Ánutufa narí afeekannái maasá karaambáiqqa kúqiranakinaana uqéera quqóofa mifá kai maasá qifaaqa faqa kúqiranakinaana uqéera quqáaninnanara ínniqa nifaaqaki andeeqára óosana kai máraaqa.

¹⁵ Ínniqa nifaaqa ásauku mundírana afaaqa átiuqa máridanoo. Amanée ásauku mundírana afaaqa áti maréeqee dapi máraqa nua ánaaseena afaaqaasáa quqáanauree óo sía uqanna amana miqíanaura. ¹⁶ Faiqí moó fannoo narí afaaqa máreenoo dapi máraqa nua ánaasee finnai fínanoo mi-fasiqána afaaqa fannoo mi-anaaseená afaaqandíri moodáanaki atooqáfuannoo. Óo ínnee sía minára írimariafanoo. Óoqeenáa akara minára maaquí qímasee akooqóo qídanoo

Miqandá moodáa nifaaqaikámambi máruqanda márifaranoo.

¹⁷ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa moó fannoo karaambáiqasaa apámambi márínafa karaambáíqa ámuqusandiri moodáanaki apáinoo máriannoo.

¹⁸ Faiqí ánaasee narúmmuari narúmmuariranara eeráiriaqa. Moó fannoo óosana óosana mandáinaina márínafa mi-manda ainaináfa sía narí afaaqa mandáikammamaqáannoo. Faiqí moó fannoo moo ánaasee úmmuarinoo narí afaaqa uqanna mandáikammamaqaidanoo. ¹⁹ Ínnee sía fee maanára írídee, ínnee dóo írimariafaqa qímannimidaqa ínni nifaaqa Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna amaana máqa miqírafa márídanoo. Ánutufa narí maraquna ínnikina quqásoofanoo márínara ínnee ínneeqa nifaaqa Ánutuna amooqíra máríranaki quqásaifanoo máríani. Ínni nifaaqa sía ínnindi márídanoo. ²⁰ Ánutunaindi máríafanoo. Mifá narí ámaakunnai firaa feefaurumásee ínni marasée naríara quqáqoosa máríafanoo minára ínnee ínniqa nifaaqa Ánutuna amooqíra máríranaki quqásaifanoo máríani.

7

Faiqí faqa anaasee faqa sía narí minnísee narí minnísee iaqa.

¹ Ínnee Koorinti máqannaasa pása ákara rúmasee óosana óosana ainaina qiníara irée maríafanoo. Maqee ínnee ákaraki irée maría ufana qinée ínniqa qímannimianaura.

Ínneeqa faiqí ánaasee nimundáranara qiafaqa maaqí qímannimianaura. Faiqí naríara adeedaana márídanoo andeeqárafá máriannoo. ² Kafáa miná átiki maaqí

qianáura. Faiqí ánaasee narí úmmuari narí úmmuari-
rafa moómoo márinara aiqáma fasiqauqa nári nínaaqa
máraaqa, aiqáma ánaaseeuqa nári nifaaqmaaka marasée
andeeqásee máriaqa. ³ Afaaqi fannoo narí ánaaqa áidi-
marina ámiani miqíkai ínoo ánaasee fannoo narí afaaqi
áidimarina ámiani. Aiqámaqara naríara naríara nídimari
ainainna narí ámi narí ámi iaqa. ⁴ Ánaasee fannoo sía
narí afaaqa rakísirafa máridanoo narí afaaqi fannoo miná
afaagasáa rakísidanoo, miqí kai másee faiqí fannoo sía
narí afaaqara rakísirafa máridanoo narí ánaaqa fannoo
miná afaagasáa rakísidanoo minára qinee qídaqa naríara
naríara nídimari ainainna narámi narámi iaqa. ⁵ Minára
irisée sía ínnee naríara naríara qáoo qiaqa. Ánutu-
nara kísaaqasaa ámiqimasee innaaru qiannée qímasee
faiqí faqa ánaasee faqa moodáaqooqara ufa qímaseenana
náquma amaanee marasée akéeka másee áura másee
máraanauree qímaseenana áadu áadu mámbinana Ánu-
tunara kísaaqasaa innaaru qiaqa. Innaaru qímaseenana
kafáa moodáanaki kiaqa kísaaqasaa áadu áadu iná mári-
annanara Sadannafa nimanamánde qáfaina sía afeeka
márina eedóo qifoora minára kafáa moodáanaki kiaqa.

⁶ Faiqí nári nínaaqa márananara faqa ánaasee nári
nifaaqmaaka márananara faqa qúnnana sía áranaiqi
afeekaikámandee qíqa káqi qímannimidaqa márararee
qímaseenana dóo máraa. ⁷ Qiqá írirafa maaqímminoo
máridanoo. Aiqámausa qiní daanna rée adeedaana mári-
aqaana. Ánutufa narí írirananai náadu náadu márirana
nífifaqa máridaqa faiqí moo ádeedaana márinanee, faiqí
moo ánaasee faqaafa márinanee Ánutufa kai nímidanoo.

⁸ Dóo maqee mánaaqa kumaaráa uruna máriasa faqa
faiqí ánaasee kuqufuafaqa adeedaana máriasa faqa ínni
qímannimidaqa ínnee qiní daanna rée adeedaana máriqa
ámiqirafa márifaranoo. ⁹ Ínnee sía adeedaana amanaikíqa

dóo amundáaqa. Ánaaseera faiqíara aní aundurái idára foora átaqujinana dóo sía amanaikínoo amundárafa idára foora átaquqirana úriqararafa máridanoo.

¹⁰ Qinée nimundárausara naamúaqira ufa qímannimi-anaura sía qeeqáindifau karaambáiqaíndi qímannimi-anaura. Amundára anaasee moó fannoo sía amana narí afaaqi minnísarafa máridanoo. ¹¹ Minniseenoo adeedaana kái máriani. Adeedaana mári náisia quándaki narí afaaqi kái kaifáa máraannoo. Faiqí faqa miqíkai ínoo sía narí ánaaqa minnísani.

¹² Dóo adeedaana ufa qímaseeqa dóo akaqáusa qímannimianaúra, sía karaambáiqa ufafáu qímannimianaúra qeeqá ufa qímannimianaúra. Faiqí moó fannoo Yísuna ufa írimarifa miná ánaaqa sía Yísuna ufa írimarifa máridanoo mi-anaaseefá narí afaaqi faqa ámiqimasee márinanoo sía miná afaaqí fannoo aqiqáannoo miná faqa máriannoo.

¹³ Ánaasee moó fannoo Yísuna ufa írimarinafa márinanoo miná afaaqi sía Yísuna ufa írinafa máridanoo káqi narí ánaaqa faqa ámiqimasee máridanoo mi-anaaseefá sía narí afaaqi aqiqáannoo. ¹⁴ Yísuna ufa írimari anaaseefa narí afaaqindíri moodáa fara foo máfuanara mi-anaaseefá narí afaaqi maréeqeenoo Ánutuna áqoondikiranaki quqáidanoo miqídanoo. Kafáa Yísuna ufa írimari fasiqafa narí ánaaqandiri moodáa fara foora máfuanara narí ánaaqa sía amaana ufa írimarina maramáreenoo Ánutuna áqoondikiranaki quqáidanoo miqídanoo. Sía miqínoo márinanoofau miqandá faiqi námú aamína máqannaara foora máriaqini, maqee Ánutufa misá faqa áqoondi kíannoo.

¹⁵ Faiqí fee ánaasee fee sía Yísuna ufa írinafa narí kai minnísee fínafa amaná sáina fúani, sánda moó fannoo sía ínniara sía rakísisimmá umáraqee qídanoo. Ánutufa ínniara sía kaukaataqíranaki máriaqee qídanoo asooáranaki

máriaqeera náarameeqee narí quqúsaki quqáqai faqa minára qímannimidaqa, saífanoo fúani márinoo máriani. ¹⁶ Yísuna ufa írimari anaaseefa aní afaaqi aní faqa máridanoo mifá faqa innaarúna ásumu márirana paqúriannoo fee sía fee paqúriannoo. Kafáa Yísuna ufa írimari fasiqafa aní ánaaqa aní faqa máridanoo mifá faqa innaarúna asumu márirana paqúriannoo fee sía fee paqúriannoo.

Ínnee Yísuna ufa íriraree qímasee ánu kamuqóoqari dóo minakí kai máriaqa.

¹⁷ Qinée Pauroosa aiqáma maqusa maqusa nídaqa maa-ufána Yísuna ufara suqímarisa qímannimidaqa. Ínnee aiqámausa sía moo saíka áuqaaqa Karaambáiqá ínniara máriaqee ínna saikána kai máraaqa, Ánutufa ínna náaroofaqa Yísuna ufa írirara ánu kamuqoo mároo saikána kai máraaqa sía moo kíaqa mi-saikánaki kai máriaqa, sía maqee moo kíaqa. ¹⁸ Yuda máqanna faşiqa fannoo Ánutuna ufa irisée Yísufinnai aniráinafa sía míni narí Yuda máqannaasa fáinanduqirana sía asaurúani sáina káqi máriani. Ánaamuru fasiqa moó fannoo Yuda máqannaasa fáinanduqirana síaifa Ánutuna ufa irisée áninafa sía quándaki fáinanduquani sáina káqi máriani. ¹⁹ Fáinanduqira fee sía fáinanduqira fee miná fífau ainaina máriannoo. Ánutuna naamúaqira ufamau eedóo qímasee fínafa mifá ánoona máridanoo.

²⁰ Aiqáma fasiqa Ánutufa náaroofaqa eedóo qu kámuqoo máru márirafa mifá dóo saí káqi minakí máriani.

(Pauroona áukuana akaqáusa faaqu fásiquasa nári aináinirana sía amanaikíqa aináina faqaana karabúsara foora aináina májsée máriqau. Sía feefaurú máree máriqau. Kadáapirumasee nárana faqa máaqa faqa kai máree máriqau. Misá núqu aináinira fasiqee qímariqau. Mi-aukuanná aináina faqaasa akaqáusa faqa

faaqu fasiqauqa faqa Yísuna ufa íriqau. Pauroofa minára irisée maa-ufána qímannimínau.)

²¹ Ánutufa aní áaroo kámuqoo anée mooná aináinira fasiqa márúnafa sáina káqi mária, sía quqásee moosáa fúa kásooqaqee idukírafa kambíqainana miqóo kai idukúsainana fúa. ²² Faiqí moó fannoo aináinimárinafa márinnanoo karaambáiqá áarainanoo mi-ainainiránaki káqi mária Karaambáiqá idukíra fasiqara foora máriananoo. Miqíkai másee ásauku mundírafa idukíra fasiqa áaraifanoo káqi narí aináiniranaki máriani ásauku mundírana aináinira fasiqara foora miná aináiniranaki máriananoo. ²³ Ínnee Yísuna ufa írimariasa Ánutufa firaa feefauru áqusee ínni mároonara irisée sía moo fásiqa aináiniranakiara foora kéeqafinaqa mandóosana ufa ámeemaanai máriaqa káqi idukíqa máriara foo ídaqa Ánutuna ufamau fuaqanáni.

²⁴ Óo qiní qíkaqaafasaa ínnee aiqáma Yísuna ufa írírara ánuquamúqoo márirana minakí kai márídaqa Ánutuna áqoondikiranaki maqee maqee máriaqa.

Kumaaráa mánaaqa adeedaana misá nimundáranara qídanoo.

²⁵ Dóo maqee ánaasee síaisa faqa faiqí síaisa faqa qímamianaúra. Qinée Karaambáiqá ámuqusirana máree marúnausa márunnanara qiní ufa irisée minásaa mundúqa, sía qinée karaambáiqá ufara ínni qímannimídaqa qeeqá ufa qímannimídaqa.

²⁶ Ínnee Koorinti máqannaa Yísuna ufa írimariasa ínnee maqee áukuana Yísuna ufasáara firaa mandainaina náriranaki máriafaqa minára irisée qímannimídaqa, aiqáma fasiqa maqee mária mariranaki kai máriaqa.

²⁷ Aní ánaaqa márídanoo fee sía miná minnísaa, anée adeedaana márídanee sía ánaaseera randásee máraa.

²⁸ Anée ánaasee maraséenana sía áaqaananoo. Mánaaqa

moó fannoo kumaaráa máreenoo sía áaqaannoo. Maqee mária deedeepira aukuana Yísuna ufasáara faiqí ánaasee faqaasa firaa ummaaraki máriafanoo minára irisée ínnee maqee Koorinti máqusai mari ummaarána sía máraaqee káqi kásooiqa máriaqee qídaqa.

²⁹ Óo qiní qíkaqaafasaa qinée ufa qúnnana ánoona maaqímminoo máridanoo. Ínnee Koorinti máqusai ummaaraki márianara moómoo faasaana sía káqi márifaranoo sía moómoo kari Ánutuna aináiniranaki márifaranoo. Ínnee minára irisée ánaasee faqaasa adeedaanara foora máriaqa káqi kai aináinamámaree fuaqa. ³⁰ Ínnee ikí ráqee maríasa sía ikí ráqeera foo iaqa káqi kai Ánutuna aináinirana aináiniqa fuaqa. Ínnee naanaindara qímariasa sía naanaindara qídara foo máriaqa káqi kai Ánutuna aináinirana aináiniqa fuaqa. Ínnee aináina feefaurí maríasa faqa sía aníndiara foora máriani. ³¹ Ínnee maqásaa ainaina feefaurú nimisáida aináina máree maríasa sía káaqa minára afeekaíkiyaqa, mána mána ímariasara foora máriaqa. Maa-maqa maaqáfa maaqóo márinafa sía kísaaqasaa máriannoo. Qúsasaa taikáannoo.

³² Ínnee ummaara síaisa máriaqeera qímannimidaqa. Ánaasee síaifa karaambáiqqa aináiniranara kai irimáree fídanoo karaambáiqqa eedóo qíranara kai írinoo fídanoo. ³³⁻³⁴ Ánaasee faqaafa maa-maqánasaaqaraa ainainara kai irimáree fídanoo maqee maqee narí ánaaqara áidimari íriramau fídanoo, qaara irirana faqaafa maqásaaqaraa irirana faqa Karaambáiqqa írirana faqa minakí máridanoo. Adeedaana ánaaseeuqa faqa mánaaqauqa faqa karaambáiqqa saikára kai irimáree fídaqa. Misá nári naundurá faqa nifaaqara faqa karaambáiqqaindi fee kai qímasee karaambáiqqa saikára kai írídaqa. Faiqífaqaa ánaasee fannoo narí afaaqi áidimari íriramau fídanoo maqásaa

ainainara kai íridanoo.

³⁵ Sía qinée sándannaifau ínni rumbáidau. Maa-
manda deedeepa aukuanára íridaqa. Ínni dadaaqíree
qídaqa maa-ufána qídaqa. Qinée ínniara andeeqára
aatata ufamau fuaqéra kai qídaqa naakápaidaqa.
Ínnee sía káqikaana rainá quqáaqeera múduka uqanna
karaambáiqá saikáki máriaqeera qímánnimidaqa.

³⁶ Kumaaráa mánaaqa útaaqaqanda nimundáranara
qáoo qímasee mi-kumaaraafá kafáa quándakinoo
ánaaseera áidirafa afeekaíkifanoo mi-kumaaraafá dóo
máraanauree qímaseenoo dóo amana máraannoo sía
áaqaidanoofau miqídanoo.

³⁷ Faiqí moó fannoo Yísuna
ufasára náriranara irisée miqínafa sía moó fannoo qáoo
qínoo kai narí uqanna sía qíní útaaqa máqimaqarana
máraanauree qínafa miná írirafa kúqaa afeekaikínafa
narí aundurákiqari ámiqimmandee qáoo qínafa sía
mi-manaaqána máraannoo andeeqáidanoo miqíannoo.

³⁸ Kumaaráa narí útaaqamámaqara manaaqana márainafa
andeeqáidanoo miqíannoo. Moo kúmaaraa fannoo miná
narí útaaqamámaqara manaaqana sía márararee qifá
mifá firaaqóomma úriqaréenoo.

³⁹ Ánaaseeuqa nári nifaaqmaaká faqa káqi márianara
sía óonuree anirée iqánuaqa. Nári nifaaqmaaká kuqu-
fuafaqa miqóo nári nídimari fasiqana amaná máreefara.
Moodáa ainaina kai máriannoo, Yísuna ufa írimarinna
anaaseefa Yísuna ufa írinnaná kai máraannoo. ⁴⁰ Mi-
anaaseefá káqi adeedaana máridanoo aufadáranaki mári-
annoo. Qinée mi-ufána qúnnana qeeqáindi qeeqá írirana
maaqí qídaqa Ánutuna maraquna fannoo dadaaqídanoo
fee qídaqa.

8

Únna túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qímasee nárana

aandáura qídanoo.

¹ Ínnee Koorinti máqusanaa Yísuna ufara suqímariasa únnaqira afaanna náranara iraafaqa ínni minára qíman-nimianaaura.

(Ínni máqannaasa Yísuna ufa sía írimariasas misá túmunnai áuqira afaanna amaana maqáki aandáu arusée suqásee únnaqira afaanna amaana máqaki qoomáqa náida túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qímasee anímma ámidagee qímasee nári néemariafaqa ínnee akaqáusa misá dadaaqídaqa mi-oosannára qiní irée maríafanoo. Ínnee Yísuna ufa írimariasas akaqáusaki náriara maasá áaqaidaqa miqíra aandau náida fee qímariafanoo, mi-aandaufá maasá daundurákinaana kurídiandoo qímasaidaqa qímiridaqa náida fee qímariafanoo. Akaqáusa náriara maasá írirana faqaasa nóori uqéerasee fífau túmunnai áuqira afaanna márifaqa káqi naanáuree qímariafanoo.)

Qinée Pauroosa minára kúqaa fee qídaqa moo írirana minásaa ookáaidaqa maaqí qídaqa. Miqíra írirafa narí áidirafa narí aundurái umbiqáfinara óori uqéeraidanoo nasurídanoo narí kai narí kurídidanoo. Moo írirafa ámiqirafa maaqí qídanoo. Faiqí naríara naríara ámuqusira írirafa mi-iriráfa sía kurídidanoo faiqí ánaasee nifeeqáreenoo poodúqaiifanoo ánoonaikidanoo. ² Moó fannoo naríara aiqáma ainainara írimarunausee qímarifa sía ánoonaikira írirana írimarifanoo Ánutufa mi-iriranára ákooqaidanoo. ³ Faiqí ánaasee moó fannoo Ánutunara áidimárifanoo Ánutufa ámiqimmandee misára íridanoo áididanoo.

⁴ Yísuna ufa sía írimariasas túmunnai áuqira afaannara innaaru qímasee aandáu náranas néemariafaqa ínnee Yísuna ufa írimariasas mi-naranná naanáras iraafaqa qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Túmunnai áuqira

afaanna ósana ínnisaimbaqa íridaqa mifá sía mári ainainna kíkiqusirafa máridanoo fífau ainaina kai máridanoo. Maasá moodáa Ánutufa márinara minára kai ámiqimmandee íridaqa. ⁵ Maa-maqa maaqánaki faqa innaarúnai faqa moómoo ósana ósana áfaannee qí-mariafa máridanoo. Mi-afaanáusa misá úriqararaua faqa Karaambáiquaqa faqa únna qímasee máridammiafoo qídaqa.

⁶⁻⁷ Sía maasá misáuqara íridaqa maasá Yísuna ufa íri-mariasa Ánutufa aiqámausa níkoofa moodáa kai mári-faqee qídaqa, aiqáma ainaina áuqu quqóo fee qídaqa maasá mi-Anutúna aináinammaisaranara máridaqa. Sía moo káraambáiqua máridanoo maasá karaambáiqua, ásauku mundírafa Yísufa mifá kai márifaqee qídaqa. Minánnai Ánutufa sía máru ainainanna aiqáma ainaina áuquqoofa máridanoo, maasá minásaaqaraa máriranasaa máridaqa. Minára maasá aiqáma nárana amaná naanáura. Káqi nárana faqa fífau afaanna aandáu faqa aiqámaqara námasee miná néemariafa sía áaqarafa máridanoo. Moo áinaina áaqarafa maaqímminoo máridanoo. Aiqáma Yísuna ufa írimariasa sía máa qúnnanara íridaqa. Akaqáusa óo-qaindari sía Yísunara íru aukuanaindari mi-fifau afaanna amaana maqánaki maqee maqee kéeqafiqqa nárana námasee mi-narannára mi-afaannánaindi fee qímariqau, kafáa maqee faqa Yísuna ufa íridaqa sía áfaannara innaaru qídaqa káqi kéeqafi námasaidaqa únna qímasaida afaanna márifaqee qímasaidaqa káqi mi-narannára Ánutuna namuqáandi fee qímasee bóo Ánutuna namuqáa áqoondiki-daqa áaqaidee qímasaidaqa nári maraquuna nári náakirafa ummaara nímifaqa maasá daunduráki putaairana qímifaqee qídaqa. ⁸ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Sía fífau nárana fannoo maasá maréeqee Ánutuna áqoondikiannoo. Maasá sía néeqa sía Ánutuna óorudu-

pianaúra káqi néeqa sía óoraaraqáanaúra. Nárana fífau ainaina máridanoo maasá írídaqa.

⁹ Ínnee afaanna amaana máqakinaa náranara mána mána ímaríasa minára eeráiriaqa. Mi-narannára akaqáusa rufíee maríasa írirana óorudupimariasa aní mána mána íranasaaqari arufarindámaki mandáinainaki áqufifaara. ¹⁰ Anée írirana afeeka faqáafa túmunnai áuqira afaanna amaana máqaki kéeqafi mána mána mándee nárana náinanoo aní ákaqaafasaa moó fannoo írirana amannaikímarífa fúkasaa Yísuna ufa írimarífa ani qáfamaseenoo áfaanna amaana maqáki kéeqafi nárana náinanoo miná aundurákinaana akamúmmasainanoo mi-fífau afaanná finnai kaifáa minní ubeekéenoo áqoondikiandoora. ¹¹ Óorudupimasee íri mari fasiqafa áfaanna náranara rufíee mari fasiqafa máridanoo. Mi-fasiqáfa áfaanna nárana mána mána mámaree néemaria fasiqausa óosana qáfamaseenoo narí faqa námaseenoo minásaa arufarindámaki kurídiranaki áqufidanoo. Fífau kurídiranaki áqufuannoo ásauku mundírafa minára faqa kúqufammi.

¹² Ínnee mána mána írirana faqaasa ínneeqa níkaqaafasaa óorudupira írirana árimariafanoo, miqí márianannai ínneeqa níkaqaafasaa mandáikamán-nimaqaidaqa, miqíanannai ásauku mundírana faqa mandáikammamaqée maríafanoo. ¹³ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa qinée áfaannara dúfi dúfi qíra nárana aandáu námasaanoo qiní qíkaqaafasaa qiní qíqafeenoo minásaaqaraana mandáinainaki áqufinaqa qinée náaru náaru sía uqanna áfaanna aandau naanáura qiní qíkaqaafasaa sía áqufuanífee qímasee sía naanáura.

9

Pauroofa narí kadáapisaaqaraa nárana kai néemarínau.

¹ Qinée Pauroosa kúqaa Yísufa diqiqoo fásiqausa márídaqa kúqaa qinée Yísuna maasá karaambáiqá qá-faafanausa márídaqa qinée síá mooná karabúsaki márídaqa qinée qeeqá íriranannoo maa-saikána máraidaqa. Qinée Karaambáiqá saiká ínniki máraafannana miná ánoona ínnee Yísuna ufa uqéeraafanoo. ² Akaqáusa qiní Pauroosara síá Yísufa aqíqoo fásiqafee qímariafaqa ínnee Koorinti máqusanaasa síá qiníara miqí qímariafanoo. Ínnee Karaambáiqá ufa irisée mi-maú fímariafanoo mifá kai Yísufa qiní diqiqoonára koorooídanoo.

³ Faiqí ánaasee akaqáusa qiní saikóosanara díqiafaqa maaqí qímasee qeeqásaa ititáidaqa misá qímannimidaqa. ⁴ Qinée Yísuna ufa maqúsa maqusa óonuree anirée ídaqa Yísunara qímannimimarunnana ákiaqara mi-maqannáasa nárana nammári káqi qímifanoofau andeqárafá máriqini.

⁵⁻⁶ Yísuna niqiqoo fásiqausa Yísuna ákaqaafasaa ufa faqa Peetooroona faqa nári nínaaqmaaka Yísuna ufa íri-maria anaaseeuqa níndiamaree misá faqa maqúsa maqusa nídaqa. Yísuna ufa qímannimiafaqa néeqa káqi nárana nímiafaqa náidaqa. Qiní Pauroosa miqífau andeqára qóo márini, síá miqídaqa Baranabasisandíri maaqandá kai fee aináinammásaida náidee. Maaqandá qeeqá aináinammásaida feefaurú marasáidaqa náidaqa Yísuna ufa qímannimiqanidaqa. ⁷ Sundía moó fannoo fee ammí fee rákiranaki fídaqa aináinamanda náidee síá fee. Síá uqanna miqídaqa. Uáinna qaqamma úmmaqimari fasiqafa narí náaree díqisee námaseenoo ínaaqianna moosá nímidanoo. Sipsípasaa rakísimarifa narí kadáapirirasaa miná náamma anoona náidanoo. Dóo qinée faqa maqúsa maqusa nídaqa Yísunara qímannimimarunnana nárana nammári káqi qímifanoofau qeeqá kadáapi ákiaqara nani, síá miqídaqa.

⁸ Sía qinéé faiqí faiqi ufamáu kai fídaqa Yísuna ufa qímannimimarunnana ákiaqara nárana nárara qíman-nimidaqa. ⁹ Mooseena sándufa miqínoo márifaqa qídaqa. Mifá maaqí qímasee ákara rínoo máridanoo.

Ínneeqa sakuma maqúsasaa téeqimasee burimakáu maréeqee miqóo quqásaifanoo burimakáu fannoo óonuree anirée ídanoo áikunnai rafárimarínaqa sía miná óori arooríaqa, sía miná óori rumbáaqa, sáifanoo akaqána náidanoo rafáriani.

Qinéé Pauroosa minára maaqí qídaqa. Ánutufa burimakáura kái fee íridanoo fee miqí qinau, maasára faqee miqí qinau. ¹⁰ Óo sía misárau miqí qinau, maasára írinoo miqí qinau. Úmmaqimarífa faqa aiqí marífa faqa minakínaana náraree qídanoo aináinidanoo. ¹¹ Baranabasisandíri ínni Koorinti máqusanaasa naunduráki innaarúnaindaraa asumu úmmaqusaafananoo kambíqaidanoo. Sía fee maqee mi-kadaapirirána ákiaqara maqásaa nárana káqi qímifaqee naanáuree. ¹² Akaqáusa ínniki káqikaaqóo kadáapiri maruna ákiaqara káqi nárana nímiafaqa náidaqa, maasá fíqaramásee ínniki kadáapiri márunnana ákiaqara ínni nárana marasée náunaiqini sía káqi marasée náidaqa. Ánutufa amanámmifoo qifaqa maasá sía miqídaqa. Ásauku mundírana Yísuna ámiqira fasaasa ufa ínni naundurái sía kéeqaandoo qímasee dáara rárana faqa kadáapirirana faqa óosana óosana saiká áuqee marúnannara faqa qímannimiqiafana.

¹³ Ánutuna firaa amaana maqa Yeerusaree máqusa márínaki aináini maríasa misá minakínaana náriqa nárana máraidaqa. Faiqí ánaasee sipsípa arusée aandáu tatúfu Ánutuna amaana máqaki ámimaríana minakí aináinimáriasa aanáiqiki maríasa náriara akaqána marasée náidaqa ínnee minára ámiqimasee

írimariafanoo. ¹⁴ Karaambáiqá Yísufa miqí kai másee narí ufa qímannimi maríasara qímannimiqa fídaqa misákinaana nárana marasée naaqée qinau.

¹⁵ Mi-andeeqara oosanáfa márifaqa qinée sía miqíqa maa-pasána ákara rúnnana ínnee nárana sía káqi qími-aqee qídaqa ákara rúmannimaqaidaqa. Akaqáusa qiní maa-ufánara fífau dapi ufámmifoo qífoora sía ínna nárana marasée káqi naanáura kúqiranaki fuanáura, qeeqá kadáapinnoo feefaurírafa amaná. Miqí márifaqa Ánutuna ufamau fíqaramásee fúnnanara qeeqá qimooqídaqa. Sía moó fannoo mi-ainainníannanara qimooqírana áruanoo. Aináinamaseeqa feefaurúmasee naanáura.

¹⁶ Kúqaa qinée Pauroosa Yísuna ámiqira fasaasa ufa óonuree anirée ídaqa qímannimi marúnausa márídaqa, sía miqíannanara qeeqá qimooqídaqa qeeqá dúqu uqéer-aanaura. Yísufa qímaqimunara miqídaqa. Sía miqíanaqau mandáinaina qámbaanai máriaqini. ¹⁷ Qinée qeeqá kai qímannimira saiká máreefau feefaurúara qúnaiqini. Ánutufa daakápainara aináinidaqa miná ákiaqara sía feefaurúara innaaru qídaqa qímira saiká márifaqa káqi márídaqa. ¹⁸ Qeeqá saiká ákiaqara nána feefauru fee máraidee, Ánutufa amaná kadáapi ákiaqara nárana marasée náannee qifaqa qinée sía miqídaqa ámiqira fasaasa ufa sía feefaurúara irisée káqi dídifafa qíman-nimúnafa mifá qiní feefaurírafa márídanoo. Káqi qímamidaqa qeeqá andeeqára kadáapirirana ákiaqara sía márída káqi qímannimira asasirafa mifá qiní ámiqira feefauru márídanoo.

¹⁹ Qinée sía moo fásiqa aináini marúnausara foora márídaqa káqi fasiqara foora márídaqa Yísufinnai moómoosa ániaqeera aiqámausa aináinira faiqi kámmambi márídaqa. ²⁰ Qinée Yuda máqannaasaki Mooseena sándufa ámeemaanai máríasaki aináinidaqa misá naanna rámafi

misá márirana máraidaqa. Qinée sía Mooseena sándufa ámeemaanai máridaqa, misá sándufa ámeemaanai mári-asa moómoosa Yísuna ufara ániaqeera qinée faqa miná ámeemaanai máridara foora náaraidaqa.

²¹ Miqí kai íqa ánaamuruki aináinidaqa ánaamuru moómoosa Yísuna ufara ániaqeera ánaamuará foora Yuda máqannaasa sándufara níanasaa tatíaqa máridaqa qíman-nimidaqa. Miqúnnanannai sía Ánutuna sándufa rukíaida miqídaqa. Qinée ásauku mundírana sándufa ameemaanai qinée kúqaa máridaqa. ²² Qinée Yísuna ufara sía andeeqásee saqáriki máriasaki aináinidaqa misá faqa moómoosa ániaqee qímasee misá naanna rámafi máridaqa. Qinée óosana óosana qaini qáini qíranannai faiqí ánaasee máraanee qímasee aiqáma fasiqa anaasee naanna rámafiqa misá náaraidaqa.

²³ Qinée maa-ainainniranaki máridaqa moómoo óosana óosana ummaara káqi máraidaqa qinée faqa ínee faqa mi-amiqira fasaasa ufánasaaqaraa naundurákina adíafaairana máraannanara miqídaqa. ²⁴ Ínni maqúsai Koorinti máqusai faiqí moómoosa suqúfiqa narí ámani narí ámani sandéemariana maqee maqee kambíqee máriafaqa qáfeemariafanoo. Sandée maríasaki moómoo sandáidaqa moodáa fannoo kai úrinaaqareenoo qafee máraidanoo. Ínee faqa misá naanna rámaasee Yísuna aatáta sandée fídaqa úriqarara qafee márararee qímasee sandáaqa.

²⁵ Aiqáma sandée maría fasiqausa óoqaindari amanídaqa káqiqóo afeekaikámandee máriiqa sandára aukwana aniráinaqa káqi sandéefaranoo. Misá sía mi-kadaapiriránara írídaqa, úriqarara qáfeeroo kai qímasaida káqiqóo afeekaikámasee nimanída sandáidaqa. Misá dauní afauqáqee marí qafeenara kísaaqasaa kadáapiridaqa. Maasá misá naanna rámaasee kísaaqasaa

kadápiridaqa, sía afauqáqee mari qafeenáranoofau ídau miqídadu, náaru náaru márira qáfeeroo qídaqa kadápiridaqa andeeqáidaqa. ²⁶Minára iriséeqa sandéeqa taikée ániaqoo andeeqásee fídaqa. Qinée bookséena akoofása fasiqara foora sía fífau fáafau qísauku áqidaqa andeeqásee kai qísauku áqiara foora ídaqa. ²⁷Qeeqá qifaaqa qiní ufa ámiqimmandee íriaqeera firaaqóo qeeqá qifaaqa dáriara foora ídaqa, qeeqá qimudaani fáasasaa afeekaikídaqa. Qinée aiqámausa náaramásee anirée bookséenara foora amaniaqée qímaseeqa qeeqá faqa amanianée qímasee órudupiananoo Ánutufa mandá saikammiaanoo qímasee diqiqáandoo qímasaidaqa fáasasaa afeekaikídaqa.

10

Túmunnai áuqira afaanna íriranara aaquqírafa.

¹ Óo Koorinti máqusanaasa qiní qíkaqaafasaaúqa óoqai Moosefa Isipa máqusaindari maasá Yuda máqannaasa qikeekú qikaakú nífiqee nári máaqai fiqau. Qinée minára qímannimianaura. Misá Isipa máqusaindari sandéemarufanoo namuqáa nárí foo qímasee Ánutufa qufanoo qoonnámu fannoo misá nínaaqiannai aiqámausa ititáfufaqa ámiqimasee anirée Taatuqée námmani taqámareeqa fiqau.

² Mi-qoonnamúnaki faqa mi-nammarína Taatuqée námmani táqoonara amaana námmani kíkiqusidanoo faqa Moosefa mi-nammarínaki misá aiqáma ukúqnamáseenoo uqéraseenoora foora másoofaqa aiqámausa Moosenaindí kámmambiqau. ³⁻⁴ (Misá miqóoqari káasau maqa maaqaki fímarufanoo Ánutufa aiqáma kánanaana kananaana nárana maqásaa quqásoofaqa marasáidaqa néemariqau.

Nammáriara nídufanoo Ánutufa Mooseenara qufanoo óonikiqari nammári qúmufaqa naqau.) Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Misá aiqámausa innaarúnaindaraana moodáa feemu naqau, aiqámausa innaarúnaindaraa nammari moodáa naqau. Mi-nammarífa innaarúnaindaraa óonikiqariara foora qúmimarufaqa naqau. Mi-oonífa ásauku mundírafa misá faqa kukéeqasee nímarufa márínau. ⁵ Misá miqíqa fídaqa sía minára írirai moómoosa uqanna mandóosana marasoofanoo Ánutufa qufaqa misá kúqufanoo misá irí fannoo mi-aadana maqa maaqánaki fúrufaramminau.

⁶⁻⁷ Mi-aiqama ainaináusa maasá aaquqímaqimaqarafa márídanoo, maasá faqa miná irisée sía misá naanna raanáura, sía mandá nídi mari ainainnara randánauranoo sía misá naanna réeqa túmunnai áuqíra afaannara faqa innaaru qianáura. Mooseena ákara minára maaqí qímasee qídanoo.

Faiqí ánaasee óoqumari fi nárana néeneese nammári moómoo néeneese mandídi raanáuree qímasee fíndi fíqa idí rée maríqau.

⁸ Qinée Pauroosa miqúnara qímannimianaura maasá sía misá naanna rámasee faiqí ánaasee narí úmmuara narí úmmuarianaaura. Misá miqímarunara moodáa faasaana (tuenti tiri tauséena) núkudara foora téeqiqau moómoosa uqanna ráurukaqau. ⁹ Maasá sía misá naanna réeqa karaambáiqá amanamándeé qáfaanuranoo. Misá akaqáusa miqímarunara sakáni fannoo nárímarufaqa kúqimariqau. ¹⁰ Ínnee sía misá naanna réeqa Ánutunara ninunúruaqa. Misá miqí marúnara kúqira qángiroo fannoo anirée moómoo nárínau.

¹¹ Mi-aiqama ainaináusa akaqáusa aaquqímannimaqáaqeera misásaa kambíqanau. Maasá maqee máriasa aaquqímaqimaqáaqeera Ánutufa qumeé dadaaqufaqa

miqóoqaraafa moó fannoo ákararinau. Maasá taikára aukuana adeedí ráinaqa márinara áaqaranara ruffaaqera aaquqídaqa.

¹² Faiqí moó fannoo naríara qeeqá afeekaikíranannai kikíqiqa máridee qínafa ruffíaa, anée Isaraee máqannaasa naanna rámassee áqufinafaara. ¹³ Aiqáma nimanírafa ínnisaa áqufinafa aiqáma máqannaakí maqee maqee kambíqee mari ainainafa máridanoo. Ánutufa minára íridanoo narí dadaaqíra ufara kai íriannoo. Íridanoo firaa nimanirafa aniréenoo ínni úrinaaqareenoo rafáaqafínafa aniráinanoo Ánutufa afeeka níminaaqqa ínnee amaná minimaríránaki mári ínaqa miná úriaaqarée faranoo. Ánutufa ititáseenoo fímariiana uqafíqainana fí ruíqakinana finnáranoo.

¹⁴ Óo qifaaqasáa qiní qíqoondiufa túmunnai áuqira afaannara innaaruqíranara níanasaa ruffíaaqa. ¹⁵ Ínnee Koorinti máqusanaasa óoqeenáasa írirana faqaasa máriafanoo. Ínneeqá kai qiní ufa irisée óonumafi rainásee íriaqa. ¹⁶ Maasá áafaqa náidaqa káafakinaa nammariara Ánutunara dúfi dúfi qímasaídaqa mi-kaafánakinaana náidaqa ásauku mundírana fidíka náida fee qímasaídaqa maasá káqikaa feemu faqa ruqí ruqímasee náidaqa maasá ásauku mundírana amaqí náida qímifaqa náidee qídaqa mi-feemúna náidaqa. ¹⁷ Moodáa féemu kai márina maasá moómoosa ruqí ruqímasee néemarianara moodáara foora máridaqa.

¹⁸ Qeeburu máqannaasa moo núqu Isaraee máqannaasa náriqa aandáu tatúfira óosanara íriaqa. Faiqí anaasee moó fannoo aandáu maramáree Ánutuna aanáiqiki maru fasiqana amisoofanoo aandáu tatúfinoo naríara akaqána marasée néemarufanoo aandáu ákoofa narí áiku ásauku faqa múduka nanau. Misá qiqau, maasá Ánutuna tatúfira

qáindasaa qaraana náida qímifaqa náidaqa miná faqa moodáanaki máridee qímariqau.

¹⁹ Dóo qiní ufa óosana náqi fee ínoo máridanoo fee dóo maqee mi-ufána koorooianáura. ínni maqúsanaasa nárana maraséeqa túmunnai áuqira afaanna ámidee qímasee tatúfimariafanoo. Mi-tumunánnai áuqimaria afaannána amana sía ánoonau káqi fifau túmu kai máridanoo. Mi-narana tatufiráfa faqa sía ánoonau, káqi nárana kai máridanoo. ²⁰ Sía Yísunara írimaria fasiqauqa mi-fifau naranná marasée sía Ánutunau amisée dúfi dúfi qídau, áfaannauqa nimisée dúfi dúfi qídaqa miqídaqa. Ínnee Yísuna ufa írimariasaa áfaanna náida nímimaria naranara ínnee sía miná naaqéera qídaqa qíkooqaidanoo.

²¹ Ínnee karaambáiqá áafaqa náidaqa Yísuna káafakinaana nammári námasee sía amana quándakina áfaannauqa káafakinaa nammari neefáranoo, ínnee Yísuna áafaqa náidaqa karaambáiqá qaindásaaqaraa feemu námasee sía quándaki áfaannauqa qaindásaaqaraa feemu neefáranoo. ²² Ínnee Yísuna áafaqa námasee quándaki áfaannauqa áafaqa námasaifanoo karaambáiqá Yísuna qáfamaseenoo rairaiqíannoo. Ínnee Yísufa ínniara rairaiqíanifee qímasaida fatá fáta ídee miqídee, ínnee maasára karaambáiqá úraaqáraidee qída fee miqídee, sía amana karaambáiqá úriqaréefaranoo firaa nariranaki áqufifoorá.

²³ Akaqáusa minára maaqí qídaqa. Maasá amaná aiqáma óosana ámiqirana faqa mandáikirana faqa mináuqa máraanauree qiafaqa qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Kúqaa aiqáma nána ainaina amaná máraanaura, sía aiqáma ainaina ámiqirafa máridanoo. Akaqáusa maaqí qídaqa aiqáma óosana amaná maasá máraanauree qiafaqa qinée minára aiqáma óosana sía faiqí ánaasee dadaaqímaria óosanafa márifanoo fee

qídaqa akaqána kurídirafa márídanoo. ²⁴ Sía moó fannoo narí áidi marí ainainna narí íriranaki úriqaranoo máríani aqóónausa nídímari ainainá kai narí íriranaki úriqaranoo máríani.

²⁵ Ínnee Koorinti máqusanaasa aandáu máree makéetai fímariana akaqándau arusée aukúsee túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qímasee makéetaki quqásaafaqa feefaurídaqa. Akaqándau káqi arusée aukú quqásaafa feefaurídaqa. Ínnee Yísuna ufa írimariasá makéetaki kéeqafi ínneeqa aandáu márararee qímasee ónuree sía túmunnai áuqira afaannara dúfi dúfi qínnanara irámasee eeráiriaqa káqi mána mána máraaqa. Aninná karaambáiqá saqárikiananoo aninná áakirafa márína sía minára irisée eeráiriaqa, káqi máraaqa. ²⁶ Óoqeenáa tamummaqara fasiqauqa ákara minára maaqí qínoo márídanoo.

Maa-maqa maaqáfa faqa minakí aiqáma ainaina márifa faqa karaambáiqaindi kai márídanoo.

²⁷ Qinée Pauroosa minára aiqáma ainaina káqi naaqée qídaqa. Ínni Koorinti máqusanaasáki Yísunara sía írimariasá moómoo márídaqa. Misákiqari moó fannoo aníara maí anirée qiní faqa nárana náannee qínana áidinana káqi miná faqa ónuree miná faqa nárana náa. Anée mi-naranna aandauná naanéera aneenná áakiranara káqi kaaqóo ónumafi írinana sía eeráiria káqi náa. ²⁸ Anée mi-naranná naanée qínanoo moo fasiqa fannoo qímaminoo túmunnai áuqira afaanara dúfi dúfi qíra nárana márídanoo qínana anée aní qímami fasiqana áakiranara irisée sía náa. ²⁹ Sía aninná áakiranarau qídau aní qímami fasiqana áakiranara qídaqa. Ínnikiqari moó fannoo máa qúnufana irisée maaqí qíannoo, nánaree qinée mooná áakiranara íriananoo fee mifá qiní ititáqimaqaannoo fee. ³⁰ Dóo qinée qeeqá náránara Ánutunara

dúfi dúfi qímaseeqa nánaree moó fannoo anirée qiní nárana aandáura qáoo qíannoo fee.

³¹ Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa Ínnee nárana nammári aiqáma ainaina néemarianara sía fee naanáuree, naanáuree, nána ainaina innáree, Ánutuna amooqíra ufa kambíqee márimau kai fuaqa. ³² Ínni márirafa káqi mána mánifaqa níndafamaseeqa Yuda máqannaasee ánaamuru fee Yísuna ufa íri maríasee ínni níqafamasee nóori runífaara. Ínnee minára irisée mi-oosannára eeráiriaqa. ³³ Ínnee qiní daanna raaqa sía qinée qeeqá dídirana qeeqá qifaaqa ámiqi ámiqiranara íridaqa aiqámausara iriséeqa misá nídiranamau fídaqa, aiqámausa innaarúna ásumu máraaqeera miqídaqa.

11

Amaana máqaki kéeqee maru anaaseesá níkiaqa rumbárausa kéeqee maría ufana.

¹ Qinée ásauku mundírana Yísuna aanna ráidaqa ínnee miqíkai íqa qiní daanna raaqa.

² Óo Koorinti máqannaasa ínnee qiníara maqee maqee irisée Yísuna ufa írimariasá sándufa qinée qímamíafanna ufamau fímarianara ínni nimooqídaqa. ³ Qinée maa-moodaa ainainnára kai ínniara íriaqeera qímannimídaqa, aiqáma fasiqa nári nínaaqmaaka úrinaaqarararusa máridaqa kafáa ásauku mundírafa aiqáma fasiqa úrinaaqararafa máridanoo. Ánutufa ásauku mundírana úraaqararafa máridanoo.

(Pauroofa narí máqannaá ánaasee óosanara qímaqoofa sía maasáki máridanoo. Ánaaseeuqa náriqa andeeqára óosana marasée narí nifaaqmaaká nímeemaanai óorudupi mámbunara kooroo íanifeera qamunnannai níkiaqa rumbárausa amaana máqaki kéeqee maríqau. Sía

níkiaqa rumbásaidaqa kéeqee marusa nisaurírana mara nímimariqau. Úmmuari mari anaaseena paqúrimasee asaurírana máraanifee qímasaida ákiqa maqá namufaqa indufú áqimariqau.)

⁴ Qinée Pauroosa faiqí narí ánaaqa úraaqararanara irisée maaqí qídaqa. Faiqí moó fannoo ákiqa rumbárafa amaana máqaki kéeqafi aiqámausa nífusaa innaaru qína fee Ánutuna ufa qímännimína fee ásauku mundírana asaurírana ámiannoo.

⁵ Ánaasee moó fannoo amaana máqaki kéeqafi Ánutuna ufa qímännimiannoo fee innaaru qíannoo fee ákiqaq sía rumbárafa mi-anaaseefá narí afaaqi asaurírana ámidanoo úmmuari mari anaaseena amanakái márídanoo, ákiqaq maqá faqa indufíra anaasee amana amana kái márídaqa. Sáina ákiqaq qamunnannóo rumbásee amaana máqaki kéeqafinoo innaaru qíannoo fee Ánutuna ufafée qíman-nimiannoo fee, andeeqánoo máríani. ⁶ Ánaasee moó fannoo sía ákiqaq rumbárafa amaana máqaki kéeqaina sée múnusee ákiqaq maqá faqa indufú áqusaa. Ánaasee ákiqaq maqá faqa indufírafa asaurínoo ákiqaq qamunan-nái rumbárafa amaana máqaki sía asaurírainni káqi kéeqaannoo. ⁷ (-) ⁸ Indaarú Ánutufa sía ánaaseesaa qaraana faiqí áuqináu, faiqísaaqaraana ánaasee áuqináu. ⁹ Ánutufa sía ánaasee dadaaqíanifee qímasee faiqí áuqináu, faiqíara iriséenoo ánaasee áuqináu.

(v 7) Faiqí Ánutuna amana faqa Ánutuna aréenarafa faqa minakí márifa márínara sía ákiqaq rumbárafa amaana máqaki kéeqaannoo. Ánaasee faiqí aréenarafa minakí márifa márínara ákiqaq rumbárafa máríani. ¹⁰ Qangiroorá maasá qíqafaidammiaafoo qímasee nári nifaaqmaaká uréeqarausa máríanara koorooíanifeera níkiqaq rumbára ánaasee amaana máqaki kéeqaaqa. ¹¹ Maasá karaambáiqqa

ufamáu fídaqa maa-iriráfa kai máriani, ánaasee naríaraa áadumai márianinafa fifau máriani, faiqí miqíkai másee áadumai márianinafa fifau máriani.

¹²⁻¹⁵ Indaarú ánaasee faiqísaaqari kambíqanau miqíkai ínoo miqóoqari faiqí fannoo ánaaseeqari kai kambíqaidanoo dóo mi-aiqama ainainaqandá Ánutunakiqarí kai kambíqanoo máridanoo. Faiqí fannoo ákiqa asausí kísaaqa márinqa faiqí ánaasee narí kai naríara naríara irisée mandáinainee qímasee nisaurífaranoo. Ánaasee kísaaqa ákiaqa asausífaqaanara sía miqídaqa ámiqiranee qídaqa mi-anaaseefá minára firaqóo nasurídanoo. Ánutufa ánaasee kísaaqa ákiaqa asausí ínni níkiqa paranná rafáaqafuanifeera níminau. Ínneeqá kai írinqa, ánaasee sía ákiqa rumbara anaasee fannoo aiqámausa nífusaa amaana máqaki innaaru qírafa andeeqáidanoo fee sía fee andeeqáidanoo. Sía andeeqáidanoo. Ínnee minára írimariáfanoo.

¹⁶ Faiqí moó fannoo yáfee ufa raináani qímasainaq maa-ufána kai qímamíanaura, maasá maaqóoqaraasa faqa Ánutuna ufara maqúsa maqusa suqímariasa faqa mi-ufamáu kai fídaqa sía moo óosana márídaqa.

Karaambáiq aafaqa néemaria naamúaqirafa.

¹⁷ Ínnee Koorinti máqusanaasa Ánutuna ufara suqídaqa sía ámiqimmandee suqímaríafanoo mandáinaina kai kambíqaidanoo, minára maa-ufána sía nimooqídafau qímannimidaqau. ¹⁸ Ínnee Ánutuna ufara suqídaqa rainá rainídaqa áanooqimariafaqa qímaqímiafaqa qinée írinqa akaqánara kúqaa fee qídaqa. [¹⁹ Áaqaraura faqa andeeqárausa faqa moodáanaki márifanoo kúqaa rainárafa kambíqaannoo. Miqímasainanoo áaqee maríasa faqa andeeqárausa faqa kooroo ifáranoo.]

(Pauroona ákara rúmannimu áukuana Yísuna ufa íri-marusa sía maqee maasá ímarunandee áafaqa néemariqau, misá nári aináinirana taikásee eendáki áafaqa náraree qímasee nári nárana deedaqammámaree mara máree moodáa maqaki míni quqásee qoomáqa sakasée námasee ínaaqianna féemu marasée ruqí ruqí másee uáinna nammari misá maqee maqee néemaru nammarína námufaqa innaaru qímasee námasee fífainí maríqau. Faiqí ánaasee óosana óosana suqíqau. Aináina faqaasa faqa kudi fasiqa faqa óosana óosana aináini maríasa faqa náriqa aináinirana taikásee eendáki anirée moodáanaki suqíqau. Akaqáusa fúrufara máseeqa nárana moómoo námataikasoonara nínnaaqiana ánusa náraranau. Akaqáusa uáinna nammari moómoo néeneesee sipákiqa fúrufariqau, Pauroofa minára iriséeno maaqí qímasee ákara rúmannaqaanau.)

²⁰ Ínnee Koorinti máqannaasa Karaambáiqqa qoomáqa suqúfi naani qímasee ínnee sía kúqaa suqúfi miná náraree qímaseefau ániafanóofau fúrufaridaqa náidaqa moosáindi faqa néemariafanoo. ²¹ Akaqáusa nári máree ánia naranna sía náida nímidada náriqá kai naafaqa akaqáusa nárara máridada, akaqáusa uáinna nammari moómoo náida fúrufarida. Miqíafanoo mi-qoomaqáfa sía karaambáiqqaindi máridanoo. ²² Ínnee máaqa síaisee maqee maqee néemaría narana nammarína sía minakí náidee, ínnee Ánutuna ufara suqímarisa fídi-aqaamma nímaqaidee miqídee, ínnee nára ainaina síaisa nisaurírana nímianee fee qídee miqídee. Ínnee minára irisée qiníara nána úfee qímaqimiannoo fee qídee. Ábee nimoofee qianáuree. Óo sía uqanna nimooqianáura.

²³⁻²⁴ Óoqai qinée karaambáiqqa ufa irisée qímannimianfanna sándufana maqee faqa kafáa qímannimianaura, karaambáiqqa Yísufa Yudasifa ueeqóo

eendanaki féemu ásaukunnai qumáreenoo Ánutunara dúfi dúfi qímaseenoo, ruqí ruqí máseenoo maaqí qímasee narí faiqí námu qímanniminau. Maa-feemúfa qiní qimaqí kíkíqa úsinoo máridanoo ínnimma kúqiranaki quqánnimaqaanaura. Qinée kúquannanara aunífoora óonumafi írídaqa féemu maqee maqee naqáfuaqa.

²⁵ Misá mi-feemúna námaseeqa kaifáa miqóo nárana námasoofanoo Yísufa uáinna maru kaafana náriqa maqee maqee néemaru nammarína qumáreenoo maaqí qímasee qímanniminau. Maa-kaafánaki mári uainna qiní fidíka kíkuqusinoo máridanoo. Ánutufa maqásaa fasiqa anaaseera qiní faqa moodáanaki kára ufa márifanoo qiní fidíka fannoo mi-ufána mapukára fidíka máridanoo. Ínnee miná naqá fídaqa qiníara irisáidaqa naqá fuaqa. Yísuna ufa miqíminoo máriafaqa qinée Pauroosa minára maaqí qianáura. ²⁶ Máa maqee kámuqoo Karaambáíqa sía kafáa qúmi marí kamuqoo ínnee miná yá kamuqoo fee maa-feemúna faqa maa-uainnána faqa naqá fídaqa ínnee Karaambáíqa kúqiranara kooroo ídaqa.

²⁷ Qinée minára irisée maaqí qídaqa faiqí moó fannoo miná óosana fúrufarira fasiqa fannoo Karaambáíqa féemu fee miná káafakinaa uainna fee fúrufara mándee námaseenoo karaambáíqa amaqí faqa fidíka faqa mara máree fúrufara mámaqaidanoo náannoo. ²⁸ Aiqáma fasiqa anaasee náriqá kai nári naundurá márirana írírana aiquqummásee óonumafi írírana íriséeqa féemu faqa káafakinaa uainna faqa naaqa. ²⁹ Karaambáíqa afaaqa óosana sía írimarifa káqi fífau feemu faqa uáinna faqa néemarífa Ánutufa áruaninna ufana narí náidanoo narí afaaqái máfi quqáidanoo. ³⁰ Ínnee Koorinti máqannaasa miqíanara moómoosa aurímariafanoo kudoosaápee máriafanoo akaqáusa dóo kúqíqa máridaqa. ³¹ Maasá inkaarú qeeqá daundura márirana qímanammánde andee-

qásee náananoofau sía Ánutuna dárira ufa ámeemaanai márúnaiqini. ³² Maa-maqánasaaqaraasa Yísuna ufa sía írimariasas kurídiranaki fídaqa maasá misá faqa fuanóora maqee kámuqoo karaambáiqua niuqummásee náridanoo.

³³ Qini qíkaqaafasaaquqa maa-ufána iriséeqa karaambáiqua qoomáqa naani qímaseeqa qínaaqiana áninausara nífeesamásai faqa aniráifaqa dóo moodáa kari óonuree naaqa. ³⁴ Moó fannoo áraráinafa aneenná máaqaaki óonu námasee ánia. Miqímandee moodáanaki kéeqafifanoo Ánutuna nárira ufa fannoo sía ínnisaa máriani. Dóo qína kai qímannimiqa qinee ínnee iannái fíqa akaqá ufa qímaqimuna andeeqáanaura.

12

Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna óosana óosana dadaaqíranara qímannimidanoo.

¹ Dóo maqee qinée Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna nímmari ainainnara qímannimianaura. Qini qíkaqaafasaaquqa qinée minára ánoona ufa íriaqee qídaqa qímannimidaqa. ² Óoqai ínnee aamína máru kamúqoo mandá fasiqa fannoo ínni rarisámeeqee sía ufa qímaru túmunannai áuqira áfaannunnai ubeekée máru-faqa miná ufa ámeemaanai fímariqua. ³ Dóo maqee ínnee maanára írimariafanoo Ánutuna maraquna fannoo rakísimari fasiqafa sía amana Yísuna áqurarara ufa ámiannoo kafáa miná dínna kai Yísufa karaambáiqua máridanoo fee qímariasa Ánutuna náaquqara andeeqara maraquna fannoo misá dadaaqinára miqí qídaqa.

⁴ Óosana óosana innaarúnaindaraa ainaina faiqí ánaasee dadaaqíanifeera nímirafa márifanoo moodáa máraquna fannoo kai aiqáma mi-aiqama ainainná maqásaa fasiqa anaasee nímidanoo. ⁵ Maasá Ánutuna

aináinirafa óosana óosana aináinirafa márídanoo moodáa karaambáiqá aináinammidaqa. ⁶ Ánutuna ufara suqímariasa dadaaqírafa óosana óosana márídanoo moodáa Ánutufa kai aiqáma áadu áadu akoofásaikirana faiqí ánaasee nímifaqa minánnai quándaki narí dadaaqí narí dadaaqiaqéera. ⁷ Ánutufa Yísuna ufa írimariasaki aiqáma fasiqa anaasee náadu náadu narí maraquna koorooíanifee afeekana nímufaqa quándaki minánnai narí dadaaqí narí dadaaqiaqéera nímídanoo.

⁸ Ánutuna maraquna fannoo moo fásiqa írirana faqaana ufa qímannimimarina ámidanoo kafáa mi-maraqunáfa moo fásiqa aiqáma ainainara írirana ámidanoo. ⁹ Mi-moodaa maraqunáfa kai Yísuna mandaaqárana moo fásiqa ámidanoo, moo fásiqa mi-maraqunáfa faiqí ánaasee aurírana taikánnisara afeeka ámidanoo. ¹⁰ Ánutuna maraquna fannoo faiqí sía amana áuquaqaá íra áinaina afeeka moo fásiqa ámifanoo mi-fasiqáfa afeeka ainaina áuqaidanoo, moo fásiqa Ánutuna afeeka ámifanoo Ánutuna ufa afeekaikámandee qímannimidanoo. Mi-maraqunáfa moo fásiqa afeeka ámifanoo maraquna ními-mariasa faqa moo únna qíra maraquna nímimarina faqa mi-fasiqáfa kai rainásee níndafaidanoo. Mi-maraqunáfa moo fásiqa afeeka ámifanoo ánaamura ufakíqari sía narí íri maru ufanakiqari amaana máqaki ufa qímannimidanoo. Mi-maraqunáfa kai faiqí moó afeekaikámma ámifanoo ánaamura ufakíqari narí sía íri mari ufanakiqari faiqí ánaasee qímannimisaiifanoo moo fásiqa fannoo sía mi-ufána óosana írirainni maraquna fannoo kai miná qímanmifanoo mifá indée kai ídanoo miná óosana qímannimidanoo. ¹¹ Mi-oosana oosana ainainná nímimariifa moodáa maraquná kai márídanoo. Mifá narí kai narí áidiramau rainá rainá mándaída áadu áadu dadaaqíra akoofásaikirana nímídanoo.

Maasá Yísuna átiki márunausara qídanoo.

¹² Ásauku mundírana afaaqa moodáara foora márídanoo miná átiyuqa moómoo márídaqa afaaqa sía rainánoo márídanoo moodáa márídanoo. ¹³ Miqíkai másee maasá aiqáma Yuda máqannaasa faqa ánaamuru moómoo máqanna maríasa faqa karabúsaki aináinimáriasa faqa idukí máriasa faqa maasá aiqáma moodáa maraqunannái nammári marasée moómoo átiyuqa moodáana apataiká kai iqá máriasa Yísuna apata máriafanoo Ánutufa moodáa maraquna nammáriara foora nímifaqa náunnnara miqídaqa.

¹⁴ Faiqí moó adaká sía múduka márídanoo moómoo afaaqa ootúpanoo márídanoo. ¹⁵ Mi-fasiqána áiku fannoo qínoo sía qinée ásauku máriaqaana minára qinée sía maa-fasiqána afaaqáu márídanoo. Qinée Pauroosa minára maaqí qíqa kúqaa áiku fannoo sía ásauku kinoo sía mi-ufána qín-nanannái mooná afaaqaikianau káqi mi-fasiqána afaaqá máriannoo. ¹⁶ Mi-fasiqána áaqoo fannoo qínoo qinée sía maa-fasiqána áfu márúnnanara sía miná afaaqáu márídanoo. Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa kaqi mi-aaqoofá sía áfukinoo sía mi-ufána qínnanannái mooná afaaqái kíannoo káqi mi-fasiqána afaaqa máriannoo, sía sía miqíannoo. ¹⁷ Mi-fasiqána aiqáma afaaqa áfu kai márínanoofau náqi fee mándee ufa íriannoo fee. Miná afaaqa áaqoo kai márínanoofau náqi fee mándee udiráannoo fee. ¹⁸ Ánutufá kai narí iriséenoo narí ádiranannai faiqí afaaqa aiqáma ainaina afaaqa quqáqoofa márídanoo. ¹⁹ Aiqaama ainaina moodáa ainainá kai márínanoofau sía faiqí afaaqa márini. ²⁰ Dóo miqínoo moómoo afaaqa átiyuqa moodáa afaaqara foora ootúpanoo márídanoo.

²¹ Faiqí afaaqaíndaraa áfu fannoo sía amana ásaukuara anée fúa sía qiní dadaaqí maríanna ainainafa márí-ananoo, sía qíannoo. Kafáa ákiqa fannoo sía áikuara

anée fúa sía qiní dadaaqí maríanna ainainafa mári-ananoo. Sía miqí qíannoo. ²² Maasá qeeqá qifaaqa áti dauní nídafidanoo ummooqukí marí atiuqara fí-fau ainainee qíananoo sía márínaqa náqi fee ianáuree. ²³ Maasá qeeqá qifaaqa átiyuqa uréeqara átiyuqee qímariana maasá misásaa firaaqóo ámiqimmandee misásaa rakísidaqa. Nífu qáfaafaqa nisaurímaria átiyuqa maasá ámiqimmandee rakísidaqa qamunnannai ititáidaqa. ²⁴ Nífu qáfaafanoo nídi mári átisa sía ámiqimmandee ititáidaqa kái akooqóo máridanoo. Ánutufá kai narí íriranannai maasá qifaaqasáa átiyuqa maaqímasee ootúpanau, Uréeqara átiyuqa úriqarara rakisirana máraanee qímasee ootúpanau. ²⁵ Miqí maríanara sía maasá qifaaqa rainárafa máridanoo aiqáma áadu áadu qifaaqa áti fannoo naríara naríara amanamana kái ámuqusidanoo narínni narínni rakísidanoo. ²⁶ Moodáa qifaaqa áti dídafifanoo aiqáma qifaaqa dídafidanoo, kafáa miná dínni moodáa qifaaqa amooqífanoo aiqáma qifaaqa asasídanoo.

²⁷ Qinée Pauroosa ínni Koorinti máqannaara qídaqa ínnee Yísuna ufara suqímariasa aiqáma ásauku mundírana afaaqara foora máriafaqa aiqáma miná afaaqasáa afaaqafannoo narí ámaaqa narí ámaaqaqi kai máriafanoo.

²⁸ Ínnee Yísuna ufa írídaqa nuasa suqíranaki Ánutufa miqíkai ínoo ínni faiqí ánaasee maréeqeenoo maaqímasee quqánnisóofaqa máriafanoo. Ánutufa Yísufa niqiqoo fásiqausa ínniki úriqararausaikinau, miqóoqari misá uréeqarausa Ánutuna ufa faiqí ánaasee maqúsa maqusa qímannimimarusafafa ínniki quqánau. Dóo misá uréeqarausa ufasáa rakísirausa maqúsaki qímannimimarusafafa Ánutufa ínniki quqánau. Kafáa miqóoqari faiqí ánaasee óosana óosana ainainirausa quqánau.

Akaqáusa faiqí sía amana áuquaqaa íra áinaina áuqimariasa quqánau.

Akaqáusa aurírausa andeeqée marúsa quqánau.

Akaqáusa faiqí ánaasee narí dadaaqí narí dadaaqí márusa quqánau.

Akaqáusa ufa suqírausasa ámiqimmandee rakísiraua quqánau.

Akaqáusa ánaamuru ufakíqari narí sía írimaru ufanakíqari Yísuna ufa suqíranaki qímannimimarusá Ánutufa quqánau.

²⁹ Ínnikíqari sía aiqámausa Yísufa niqiqoo fásiqausa máriafanoo, sía aiqámausa maqúsa maqusa qímannimiqanusa márídaqa. Sía aiqámausa maqúsai naamúaqira ufa qímannimimariasa márídaqa. Sía aiqámausa faiqí sía amana áuqaaqaa íra ainaina áuqimariasa márídaqa.

³⁰ Sía aiqámausa aurírana taikánniseemaria fasiqausa márídaqa. Sía aiqámausa ánaamuru ufakíqari nári sía írimaria ufanakíqari qímannimimariasa márídaqa. Mi-anaamuru ufánakíqari nári sía írimariafanoo maraquna afeeka fannoo dadaaqifaqa mi-ufána óosana sía aiqámausa írimariana kooroo ifáranoo.

³¹ Ínnee ínneeqa írirana Ánutuna afeekannái narí nímira afeeka óosana óosana faqa akoofásaikirana óosana óosana faqa misáuqakinaana úriqararana kai ummárararee qímasee afeekaíkiqaa. Dóo qinée mi-firaa uriqarara oosana uqanna maaqóo kooroo íanáura.

13

Naríara naríara nímuqusira óosanara qídanoo.

¹ Mi-firaaqoo uriqarara oosaná koorooiráfa maaqímmi-
noo márídanoo, faiqí ánaasee aiqámausa naríara naríara úriqarara ainainee qímasee misára nímuqusirafa mifá miná márídanoo. Qinée qeeqá Ánutuna maraquna afeekannái ánaamuru moómoo máqannaa ufakíqari sía íria maria ufanakíqari faqa qangiroo ufakíqari faqa Yísuna

ufara suqíranaki qímannimunanoo qeeqá qímuqusaki faiqí ánaaseera úriqarara ainainee qímasee misára nímuqusirafa sía márifaqa qeeqá kai qeeqá firaa ufatia fífau kámmee qídaqa.

² Ánutuna maraquna fannoo óosana óosana afeeka qíminaqá qinée qeeqá kai Ánutuna ufa ámiqimasee qímannimianaqee qinée aiqáma ainainara irisée aiqáma kukéeqara ainainara irisée fee, qinée qeeqá Yísuna saqárikirafa afeeka márinaqee áaqana moo máfi moosáa quqánauree, mi-aiqama ainaina afeekáfa qiqá daundurái afeekaíkifanoo faiqí ánaaseera úriqarara ainainee qímasee misára qímuqusirafa sía márifaqa qinée sía máridara foora máridaqa.

³ Qinée qeeqá aiqáma ainainatia maréeqee aináina síaisa káqi nímiqee qeeqá qifaaqa faqa maréeqee idáki áquanauree miqídaqa faiqí ánaaseera úriqarara ainainee qímasee misára qímuqusirafa sía qiní daundurái márifaqa mi-ainainaqandá sía qiní dadaaqianára miqídaqa.

⁴ Faiqí ánaaseera úriqarara ainainee qímasee misára qímuqusirana qinée Pauroosa kooroo ianáura. Faiqí ánaaseera nímuqusirafa maaqímminoo máriannoo, reen-deenámandee ubiqáfi misá úfa írirafa máriannoo, fifímasee faiqí ánaaseera qímannimirafa máriannoo. Faiqí ánaaseera nímuqusirafa sía rairaiqírafa máriannoo, sía naríara óori uqéerasee máriannoo, sía narí amooqírafa máriannoo. ⁵ Faiqí ánaaseera nímuqusirafa sía adi námufafa márifa máridanoo sía naríara kai írimarifa máridanoo, sía dauní kaukaatufa qímarifa máridanoo, sía akaqáusa mandáikámmamaqaanara irimáree fímarifa máridanoo. ⁶ Faiqí ánaaseera nímuqusirafa sía mandóosana asasídanoo kúqaa ánoona ufa qíranara asasídanoo. ⁷ Faiqí ánaaseera nímuqusirafa sía minnísee fínanoo ákooqaidanoo, misá miná mandáikammamaqáafanoo

káqi kai irisée minní sáidanoo, faiqí ánaaseera ámiqira írirana irimáree fímarinafa faqa áaqainausakiara sía mis-ára taikée foo qírafa faqa óosana óosana ainaina ámi-afanoo reendenámambi ubíqafi káqi mi-manda oosanná fee ámiqira óosana fee káqi mara máree fímarifanoo ámuqusirafa miqíminoo máridanoo.

⁸ Faiqí ánaaseera nímuqusirafa náaru náaru márira ainaina máridanoo sía taikárafa máridanoo. Maqee kámuqoo Ánutuna maraquna akaqáusa náakifaqa ámiqimasee qímannimirafa maqee máridanoo úfaasu ainainá kai máridanoo. Akaqáusa sía nári írimaria ufana qímannimirafa máridanoo mifá faqa taikáannoo, ámiqira írirafa máridanoo márinoo áiqaráannoo. ⁹ Ánutufa maqee qímimari írirafa faqa qímimarifaqa faiqí ánaasee qímannimira ufa faqa maqee átisaa máridanoo. ¹⁰ Kásooqaqee Yísufa qúmira áukuana firaafá aniráinanoo maqee átisaa márirafa taikáfuannoo.

¹¹ Qinée Pauroosa faiqi ánaaqi máriafanna kamuqoo qiní ufa faqa qiní dídirafa faqa qiní írirafa faqa faiqi ánaaqindi márinau, maqee faiqí kámmambunanoo faiqi ánaaqi írirafa dóo taikáfinoo. Yísufa qúmuaninna aukuanna miqíkai íannoo. ¹² (Pauroofa máru aukuanna mandá tanuka kai márinau. Mi-manda tanukána kíkiqusidanoo maa-ufána qinau.) Maasá tánukaki qeeqá dóori qáfaidaqa sía ámiqimmandee qeeqá qimana qáfaidaqa. Maasá maqee qáfee marúnafa miqírana áti kai qáfaidaqa, Yísufa qúminna aukuanna maasá miná faqa narí óori narí óori andeeqásee qáfaanaura. Maqee márinna írirafa áti kai máridanoo, Yísufa qúminna aukuanna maasá írirafa ánoona máriannoo. Miqóo maasá írirafa Ánutufa maasára ámiqimasee írindee kai ínoo ánoona írirafa maasáki faqa máriannoo.

¹³ Dóo maqee kámuqoo maa-qaaramoo ainainná

kai máridanoo. Yísunasaa írirana rusírana faqa náaru kambíqaaninnanara asasamándeé áfeesirana faqa faiqí ánaaseera faqa Ánutunara faqa úriqarara ainainee qímasee misára nímuqusirana minamúfa kai maqee kámuqoo káqi máridaqa misákiqari nímuqusirafa kai úriqararafa máridanoo.

14

Kafáa ámiqimmasee Ánutuna maraquna dadaaqíranara qídanoo.

¹ Faiqí ánaaseera nímuqusirafa úriqararafa máridanoo fee qídaqa minára ínni Koorinti máqannaasa qímannimidaqa, Ínnee minára irisée faiqí ánaaseera nímuqusirafa máraanauree qímaseeqa miná márarara kai kadápiru-aqa. Ánutuna maraquna ními mari afeeka óosana óosana faqa akoofásaikirana óosana óosana faqa, mináuqa faqa ínnee ínneeqa írirana ummárararee qímasee afeekaíki-aqa. Miqídaqa faiqí ánaasee Ánutuna ufa qímannimira afeeka minára úriqarara fee qímasee firaaqóo randásee máraaqa. ² Faiqí moó fannoo narí sía írinna ánaamurusa ufakíqari qímannimimarifa sía faiqífau qímannimidanoofau Ánutuna faqa ufa qídanoo. Faiqí sía miná ufa íridaqa moosá ufa márifaqa. Mifá Ánutuna maraquna afeekannái kukéeqara ánoona ufa qídanoo. ³ Faiqí moó fannoo Ánutuna maraquna fannoo dadaaqifanóo Ánutuna ufa narí ufakíqari qímannimifanoo nímuqusaki mandáikisa miná ufa íriafanoo dadaaqíranara faqa poodúqarana faqa ámiqi ámiqirana faqa máraidaqa. ⁴ Moosá ufakíqari narí sía íri maria ufanakíqari qímannimimari fasiqafa narí kai narí dadaaqídanoo, Ánutuna ufa nári ufakíqari qímannimimarifa aiqáma Yísuna ufara suqímariasa dadaaqídanoo uqéeraidanoo.

⁵ Qinée ínniara ánaamuru ufakíqari sía írianakíqari aiqámausa minakíqari ufa qiaqée qídaqa. Mi-oosanná úriqararafa maaqímminoo máridanoo Ánutuna ufa nári ufakíqari qímannimirafa Ánutuna maraquna nímimarifa qinée ínniara minára firaaqóo qiaqée qídaqa rídaqa. Ánutuna ufa nári ufakíqari qímannimimarifa úriqararafa máridanoo, ánaamuru ufakíqari sía íria ufanakíqari qímarifa uréeqarafa máridanoo, mi-moo ufánakíqari qímarinnana faiqí moó fannoo anirée nári ufakíqari mi-ufána qímanniminanoo andeeqásee írifanoo amaná máriannoo miqímasee Yísuna ufara suqímariasa dadaaqírana máreefaranoo.

⁶ Óo qiní qíkaqaafasaa kásooqaqee ínnee iannái óonureeqa ánaamuru ufakíqari qímannimisee náqimandee dadaaqianáuree. Sía dadaaqírafa máriannoo. Ánutuna maraquna fannoo aamúaqira ufa qímannimira fee, qímannimiranee, írira ufa fee Ánutuna maraquna dadaaqíra ufa qímannira fee naamúaqira ufa fee nári ufakíqari qímannimianaqa aiqámausa dadaaqírana máreefaranoo. Moosá ufakíqari sía dadaaqírana máreefaranoo.

⁷ Fífau sía kási marí ainainna ufireena faqa kookáanauru faqa piripúnna faqa márifaqa sía mináuqakíqari ámiqimmandee fuaqáidaqa minakíqari idí sía ámiqimmandee fuaqáifanoo idírainna fasiqa anaaseesa náqi fee mándee írifaree, sía írifara.

⁸ Rákira karaambaiqa fannoo sía ámiqimánde kaanina uqéeraifaqa náqimandee rákirana aiqámausa uqéereefaree, sía uqéeree faranoo. ⁹ Ínnee miqíkai íqa maraquna fannoo náakinaqa ánaamuru ufakíqari sía írianakíqari ufa qífaqa náqimasee aní ufa óosana írifaree sía uqanna írifaranoo. Aní ufa fannoo fífau úfaira foora úqidanoo. ¹⁰ Maa-maqa maaqánakina moómoosa ufa

máridanoo aiqámausakina misá ufa ánoona máridanoo. ¹¹ Ánaamuru moó fannoo fíndifi nári ufakíqari qiní qímaqimifaqa qinée síamma írianaura. Qinée mi-fasiqánara ánaamuru fee qianá mifá qiníara ánaamuru fee qíannoo. ¹² Ínnee Koorinti máqannaasa káaqa Ánutuna maraquana fannoo nímimari afeekanara kai firaaqóo rímariasa máriafanoo. Mi-afeeka iriránakiqari maanára kai afeekaíkiqa. Yísuna ufara suqímariasa misára dadaaqíqa firaaqóo uqéeree maría ainainnára kai nídinaqa uqéeraaqeera qídaqa.

¹³ Faiqí moó fannoo maraqunannái ánaamuru ufakíqari qímannimidanoo narí faqa faiqí ánaasee faqa sía íri-fanoo kafáa Ánutunara innaaru qínanoo moo áfeeka áminanoo sía írimaria ufanakiqari qímarina ánoona irisée quandásee kooroommásee kafáa nári ufakíqari qímanniminaqa dóo íriaqeera. ¹⁴ Maraquana fannoo dadaaqínaqa sía íria ufanakiqari innaaru qíananoo qiní qimana fannoo kai kúqaa innaaru qíannoo qiqá írirafa sía innaaru qíannoo. ¹⁵ Qinée minára náqi fee qianáuree qinée maaqímmianaúra, qinée qeeqá qimana faqa qeeqá írirannai faqa innaaru qianáura. Qinée Ánutunara idí ráidaqa qeeqá qimanannái faqa qeeqá írirannai faqa Ánutunara idí raanáura. ¹⁶ Ínnee Yísuna ufara suqímariasa suqímarifanoo moó fannoo Ánutuna maraquana fannoo áakinanoo narí amana fannoo kai ánaamuru ufakíqari innaaru qínanoo moo káqiqee fasiqa fannoo ani márida íridanoo náqimasee mifá iriséeno Ánutunara mifá faqa eedóo qíannoo fee. Mifá sía uqanna amaná aní ufa óosanara íriannoo. ¹⁷ Aní Ánutunara dúfi dúfi qíra ufa ámiqimmasee qínanoo moo fásiqa fannoo sía ámiqimasee írinanoo aní ufa fannoo sía miná dadaaqíannoo.

¹⁸ Qinée Pauroosa maanára Ánutunara dúfi dúfi qídaqa,

qinée firaqóo moómoo kari ínni fíqaramásee ánaamuru ufakíqari dáadumai máridaqa innaaru qídaqa. ¹⁹ Yísuna ufara suqímariasaki suqídaqa qinée sía miqídaqa. Mis-áki máridaqa nári ufakíqari misá naamúaqianee qídaqa moodáannai qísauku ufa kái amana kái qúsa qíman-nimiranara dídidanoo. Moosá ufakíqari misá sía íri maría ufanakíqari kísaaqasaa qímannimianaqa sía íri-foora qíkooqaidanoo.

²⁰ Óo qiní qíkaqaafasaa sía ínni írirafa faiqi ánaaqi íriranara foora máriani, faiqí firaasá íriranara foora mári-ani. Óosana óosana mandainainara minára kai ínni írirafa faiqi ánaaqindíara foora nisakadikí qikairí síaisa máriaqa.

²¹ Tamummáqara fasiqauqa minára maaqí qímasee ákara ríqau.

Karaambáiqua qínoo qinée maa-maqannáasa qímannimi-
anaura.

Qinée ánaamuru ufa qímariasa niqiqánaqa qímannimi-
faranoo.

Qinée ánaamuru nífaurunna qímannimianaaura.

Qiní qíku qísauku aiqáma mi-ufána irisée níkooqainaqa
sía írifaranoo.

Tamummáqara fasiqa ufa miqímminoo márifaqa qinée
Pauroosa minára maaqí qídaqa.

²² Qinée maraqunannái ánaamuru ufa qíranara maaqí
qídaqa Yísunara sía írimariasa irisée minára kúqaa fee
qiaqée qímasee náriara Ánutuna nárira ufa ámeemaanai
márianara íriaqeera mi-ufáfa máridanoo. Yísunara dóo
írimariasara sía misárau máridanoo, dóo misá íridaqa.
Maraqunannái Ánutuna ufa nári ufakíqari qímannimirafa
Yísuna ufa írimariasa íriaqee ainainna máridanoo, miná
ufa sía írimarinausa sía miná írifaranoo miná ánoonara
randée faranoo.

²³ Yísuna ufara suqímariasa aiqáma suqúsee máridaqa
aiqámausa moodáa kari ánaamuru ufakíqari dapi dápi

ufa qímarifanoo káiqee fasiqa fee aamína fasiqa fee minakí ani kéeqafiqa ínniara fúrufari mariásee qímasee sandáannoo. ²⁴ Aiqámausa suqídaqa Ánutuna ufa nári ufakíqari narí qímami narí qímami qímarifanoo káiqee fasiqa fee aamína fasiqa fee ínniki kéeqafinoo írinoo narí mandóosanara aundurái óonumafi íriannoo. Narí írinnufafa narí raqúru ámiannoo. ²⁵ Narí mandírirafa aundurái kukéeqanoo márínafa aiqáma kooroomámbinanoo mifá anuka kummárammafinoo Ánutuna amooqídanoo maaqí qíannoo kúqaa Ánutufa maaqóo ínni faqa márídanoo fee qíannoo.

Yísunara suqíranaki andeeqáaqeera qídanoo.

²⁶ Óo qiní qíkaqaafasaauqa, máa qinée qúnna ufana ánoona koorooianáura. Ínnee innaaru qíramee qímasee suqídaqa moó fannoo idí moo óosana áraannoo moó fannoo naamúaqira ufa óosana áraannoo, moó fannoo Ánutunaindaraa ufa irisée qímannimiannoo moó fannoo ánaamuru ufakíqari qímannimisainanoo moo fásiqa maraquna fannoo dadaaqínanoo mi-ufána ánoona kooroománnimiannoo. Aiqáma ainaina Yísuna ufara suqímariasa dadaaqírafá kai máríani. ²⁷ Misá ánaamuru ufakíqari qímannimiani qímasee qaaraqánda kai fee qaaramoó kai fíndifinana moodáa moodáa fannóo kai qímannimiaqa, miqóoqari moó fannoo misá úfa ánoona nári ufakíqari kooroommásee qímannimiani. ²⁸ Yísuna ufara suqíranaki koorooímarinna fasiqafa sía márínana sía ánaamuru ufakíqari qímannimiani. Narí kai narí aundurákíqari Ánutuna faqa ufa qínafa amaná narí kai qíani. ²⁹ Qaaraqánda fee qaaramoo fee Ánutufa ufa níminnana qífaqa aiqámausa suqímariasa irisée misá ufa rainá rainámmasee íriaqa. ³⁰ Ínni ufa suqíranaki faiqí moó fannoo óoqu márínafa Ánutunaindaraa ufa marasáinanoo

ufa qímanniminna fasiqafa óoqu márinanoo mifá fíndifi qímannimiannoo.

³¹ Ínnee aiqáma amaná Ánutuna ufa qímannimiaqa moodáa kai moodáa kai fíndifidaqa amaná qímannimi-faranoo, miqímandaiifaqa aiqámausa misá írirana iriséeqa dadaaqírana máreefaranoo.

³² Maraquina fannoo ínni náakifaqa Ánutuna ufa qíman-nimirana dadaaqírana nímifaqa sía dapi dápi fúrufariaqa ínnee ínneeqá kai ínneeqa nífauru naundurásaa rakísi-mariasa márianara ámiqimasee rakísiaqa. ³³ Ánutufa sía maasára dapi dápi fúrufariranaki máriaqeera dáarama quqéenoo asooáranaki andeeqásee máriaqeera dáarama narí úfa íriranaki quqéenoo. Ánutuna ufara suqímariasa máaqanna máaqana moodáa óosana qímannimifanaqa máree maríafaqa ínni faqa qímannimidaqa. ³⁴ Yísuna ufara suqíranaki ánaasee sía fíndifi ufa qímannimiaqa, káqi óoqufaaqee máriaqa. Yuda máqannaasa sándufamau kai fíqa faiqí ufa ámeemaaná kai máriaqa. ³⁵ Ánaasee moo áinainara iráraree qímaseenoo sía páamma qí-masee iráannoo, kásooqaqeenoo máaqaki óonureenoo narí afaaqisáa iráannoo. Yísuna ufara suqíranaki ánaasee fíndifi ufa qínafa asaurírafa máriannoo.

(Koorinti máqannaasa akaqáusa Pauroona ufara sía anoona ufa fee qímasee nári íriranamau fímarufanoo Pauroofa minára maaqí qímasee qímanniminoo qinau.)

³⁶ Óo Koorinti máqannaasa Ánutuna ufa fannoo ín-nikiqari fee indaarú kambíqeenoo fee ínnee ínneeqara maasá kai máreeunoo fee qídee. ³⁷⁻³⁸ Ínnikqari moo fásiqa fannoo naríara Ánutuna tamummáqara fasiqausee qímaseenoo fee maraquina qímimari afeekana faqaasee qímaseenoo fee mi-fasiqáfa qinée Pauroosa ákara rú-mannimunnufanara kúqaa Ánutuna naamúaqira ufa fee

qínafa ánoona máriannoo. Qiní maa-ufánara sía íridee qínafa ínnée minára únna qíra fasiqa márídanoo fee qímasee miná ufa faqa sía íriaqa.

³⁹ Óo qiní qíkaqaafasaa Koorinti máqannaasa ínneeqa Ánutuna ufa faiqí ánaasee qímannimيرانara máraanau-ree qímasee afeekaikída miná márarara kai kadáapiruaqa, akaqáusa sía írimaria ufanakiqari maraqunannái qímannimifaqa sía qáoo qiaqa. ⁴⁰ Ínnée ufa suqíranaki íriranamau kai andeeqásee maqee maqee fuaqa.

15

Yísufa kúqíranakiqari fíndifunara koorooídanoo.

¹ Óo qiní qíkaqaafasaa óoqai qinée Pauroosa Yísuna ámiqira fasaasa ufa qímannimíafannana, ínnée miná irisée maqéeiafanoo ínni írirafa minásaa rusísoofa mapukínoo márínara ínni náaqoo áuqaidaqa. ² Yísuna ámiqira fasaasa ufa qímannimíafannana, ínnée miná rakísi mapukú qumáreeqa innaarúnai asumu márírana máree maríafanoo. Ábee ínnée indaarú kúqaa fee íriqee íqau únna qímasee íridee qifáara.

³ Qinée sía qinée qeeqá ufa káifau qímannimíafannanau. Yísuna áiku ásauku máriannaindari ánu ufana firaqóo úriqarara ufa qímannimíafannana. Mi-ufána óosana maaqímminoo márídanoo. Ásauku mundírafa tamummáqara fasiqauqa ákarakinaa ufamau fínoo maasá mandáinainara kuquqímaqanau. ⁴ Kuqufufaqaqá misá miná írí akúndamásoofanoo qaaramoo fáasaana márínnoo tamummáqara fasiqa ákarakinaa ufamau fínoo kúqíranakiqari fíndifináu. ⁵ Fíndifufanoo Peetooroona áfusaa koorooínoo miqóoqari qísaukuqara taikáseenoo qíkunní óoqu qaaraqánda máreenoo niqíqáaninna fasiqausa aiqáma nífusaa kooroofaqa qáfaqau. ⁶ Qáfamasoofanoo miqóoqari narí ufa írimarusa

fáifa handaréeta fasiqa anaesee moómoo uqanna nífusaa moodáa kari kai kooroo inau. Misáuqákiqari akaqáusa asooqáqee kuqufufaqa, moómoosa káqi máridaqa. ⁷ Miqóoqari Yísufa Yameesana áfusaa kooroomámbinoo miqóoqari niqiqáaninna fasiqausa nífusaa kooroomámbinoo qímannimainau.

⁸ Ínaaqianna uqanna qiní Pauroosa qífusaa faqa koorooináu. Qinée dáaduma uqanna moo óosanakiqari ámaneendaraasa eedádara foora máriafanausa máridaqa Yísufa qiní qífusaa kambíqoofaqa qáfaqiafana. ⁹ Qinée Yísufa niqiqoo fásiqausakina uréeqarusa máridaqa. Qinée Ánutuna ufara suqímariasa aupúrarana nímiáfanausa márunnanara náqi fee ifaqée misá qiníara Yísufa niqiqoo fasiqafee qída fee, sía qinée misá nimana máridaqa. ¹⁰ Ánutufa sía qiní uréeqaranara írinoo káqi narí áfauaranannai qiní maréeqeenoo narí niqiqoo fásiqausaki quqáqiséenoo ufa qímannimianne afeeka qímufanoo sía qiníki mandáikinai. Qinée aiqáma niqiqoo fásiqausa úrinaaqaramásee faiqí ánaaseeki maqúsa maqusa kadáapiriqa, sía qeeqá kaifau miqídau Ánutufa qímu afeekáfa qiníki kásinara miqídaqa. ¹¹ Yísufa maasára kúqinoo fíndifunara qímannimunnufana akaqá niqiqoo fásiqausa nóokinaanee írídee qiní dóokinaanee írídee, mi-ufána kai maasá qímannimisaafanaqa minásaa ínni írírafa rusínoo máridanoo.

Maasá kúqiranakinaana fíndifuannánara qídanoo.

¹² Maasá ásauku mundírafa kúqiranakiqari fíndifunara maasá qímannimíafanaqa ínnikiqari akaqáusa náqimasee kúqirausara sía fíndififaranoo fee qída fee. ¹³ Kúqirausa kásooqáqee sía kúqiranakiqari fíndifirarifánoofau ásauku mundírafa miqí kai ínoofau sía fíndifu qini. ¹⁴ Óoqai ásauku mundírafa kúqiranakiqari sía fíndifinaqau maasá

qímannimira úfafa sía márinaqau sía qímannimunáiqini, ínnee ínneeqa írirana rusímari ainainafa sía máriqini. ¹⁵ Kúqirausa kúqiranakiqari sía fíndififanoofau ásauku mundírafa faqa sía fíndi fiqini. Ánutunara ásauku mundírana kúqiranakiqari uqéeree foo qíafannanara kúqirausa kúqiranakiqari sía fíndififaqau maasá qímannimifanna ufanara únna ufa fee qini. ¹⁶ Kúqirausa sía fíndi fífaqau ásauku mundírafa faqa sía fíndifiqini. ¹⁷ Ásauku mundírafa kúqiranakiqari sía fíndifinaqau ín-niqa saqárikirafa kai fífau ainainara foora sía mári ainainaki faqa ínnee ínneeqa mandáinainaki káqi auíamakifau fúrufarammiaqini. ¹⁸ Kúqirausa kúqiranakiqari sía fíndififaqau moómoosa ásauku mundíranasaa írirana rusísaida kúqimariasa sía innaarúnai fini auíamakífau fúrufariqini. ¹⁹ Maasá maaqóo márunna kámuqoorá kai iriséefau ásauku mundírana minásaa írirana rusí dau, maasá mandáinaina firaafá máriqini, aiqáma máqannaasa maqá afaaqasása máriasakiqari maasá dinee teeroo úriqaranoo máriqini.

²⁰ Ánoona ufa maaqímminoo máridanoo. Dóo kúqaa ásauku mundírafa kúqiranakiqari fíndi finau, miná fíndifirafa maasá kúqirausa fíndifirana qíma afeekaikídanoo mapukídanoo. Dóo kúqaa máridanoo. ²¹ Óoqai indaarú moodáa fasiqannai kai kúqirana kambíqanau, miqí kai ínoo moodáa fasiqannai kúqiranakiqari fíndifirafa kambíqanau. ²² Maasá aiqáma fasiqa anaasee Adamana faiqi námu márunnanara kúqidaqa, miqí kai ínoo ásauku mundírana faiqi námu márianara Ánutufa misá kúqiranakinaana uqéera quqáannoo. ²³ Sía dapi dápi Ánutufa kúqiranaki uqéeraannoo andeeqáseenoo mara fíndifumannoo, ásauku mundírana náaree dóo mara fíndifumáqoofanoo máridanoo miqóoqari mifá qúminna aukwana miná áiku ásauku maréeqee fíndifumánni-

maqaannoo. ²⁴ (-) ²⁵ Ánutufa narí ásauku mundírana mapukú amaqaáseenoo qímaminau. Anée aiqáma ainainasaa rakísimaree fímarinaqa qinée Ánutusa aiqáma namuqáa áfaannainaina maréeqeeqa aní ásauku mundírana áramandunnai quqásaanana anée maqá mámmaaqai radámusainaqa kaifáa rakísianauranoo. ²⁶ Ínaaqianna radámuaninna namuqaafa kúqirafa máridanoo miná faqa radámuannoo. (v 24) Miqóo taikárafa kambíqaannoo Ásauku mundírafa áfaannauqa úriqararawsa faqa misá faiqí firaasá faqa misá afeeka fasiqauqa aiqáma maréeqeenoo narí áramandunnai quqáseenoo radámuseenoo narí quqúsakinaasa aiqámausa maréeqeenoo narí ákoona ámiannoo.

²⁷ Tamummáqara fasiqausa ákarakinaafa minára maaqímminoo máridanoo.

Ánutufa aiqáma ainaina miná áramandunnai kai quqáannoo fee qídanoo.

Tamummáqara fasiqa minára miqí qímasoofaqa qinée minára maaqí qídaqa. Ánutufa aiqáma ainaina miná áramandunnai quqáraree qídanoo sía naríarau miná áramandunnai quqáraree qídaqinoofau. ²⁸ Ánutufa aiqáma ainaina maréeqeenoo ásauku mundírana rakísirana ámeemaanai quqásainanoo ásauku mundírafa miná ámaaku fannoo quándaki Ánutuna áramandunnai narí kéeqaannoo, aiqáma ainaina quqóona áramandunnai kéeqafinanoo miqóoqari Ánutufa aiqáma ainainatia uqanna úriqararafa máriannoo.

(Pauroofa máru aukuanna faiqí moó fannoo Yísuna ufa írimarufa sía nammári márarai kuqufufanoo moó fannoo qaara kari nammári máree márínau. Mifá naríara faqa kúqunara faqa máree marínau. Mi-aukuanná mi-oosannára Pauroofa qímannimirara maaqí qínau.)

²⁹ Ínni Koorinti máqannaasaki kúqirausara nammári máree marusara misára náqi fee qianáuree. Kúqirausa kúqiranaki sía fíndifuafaqa ínnée nánaree fífau misáree qímasaida fífau nammári máraidee. Ínnée yánee dadaaqídee miqídee. ³⁰ Maasára faqa íriaqa maasá Yísuna ufa sára aiqáma faasaana moómoo kari aupúrarana nárirana eeráirirana máraidaqa. ³¹ Qini qíkaqaafasaa, qinée aiqáma faasaana kúqiranara aniráannoo qídaqa eeráiridaqa. Qinée sía káiqeesa maaná koorooídaqa. Ínnée maasá karaambáiqá ásauku mundírana Yísunaki fímaríanara nimooídaqa minára kai kooroománnimidaqa.

(Pauroona aukuaana Roomma máqannaasa sía Yísuna ufa írimariasa nári óosana máraidaqa faiqí ánaasee qáfaifanoo adíafaa íanifee qímasee óoni faandamuraki faiqí faqa káasau aandau faqa mara quqásoofofa rákimariqau. Yísuna ufa írimaru úfafa taikáanifeera mara quqásoofofano káasau aandau naru néemarinau. Pauroofa minára iriséenoo Koorinti máqannaasa qímannimidanoo miná kíkiqusimarinau. Koorinti máqusanaasa maa-ufána qímanniminoo qinau.)

³² Qinée Pauroosa Efeesusa máqusai káasau andaura foora márufaqa misá faqa rákimariqiafana. Kúqirausa sía kúqiranakiqari fíndififaqau qinée maaqóo Efeesusa máqusai mi-fasiqáusa faqa rákidaqa nána ainainee máraanauree qímasee misá faqa rákiqiafana, fífau maaqóo mária fasiqaanaaseesa qíqafaaqee qímasee fee rákiqiafana. Óo sía miqí qiafana. Kúqaa kúqiranakiqari fíndi fuanáuree qídaqa miqí qiafana. Faiqí firaasá únna ufa moó minára maaqímminoo máridanoo. Dúna maasá kúquannanara maqee nárana nammári móomoo náa. Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Kúqirausa kúqiranakiqari sía fíndififaqau ánoonammifooqíni, fíndififaranoo únna qímariafanoo.

³³ Ínnee sía mi-unna ufána íríaqa,
Moo ámaana ufa minára maaqí qídanoo, Mandóosana
máree maría áqoondisa ínnei márirana putaamán-
nimaqéefaranoo.

³⁴ Ínnee Koorinti máqannaasaki akaqáusa kúqirausa sía
fíndifi maría ufana qímariasa ínnei putaamánnimaqaiifaqa
ínnee misá mandóosana maraséeqa fúrufarirana máree
maríafanoo. Ínnee miná minnísee kafáa andeeqára ír-
rana marasée ínneeqa mandóosana quqásee andeeqára-
mau fuaqa. Ínneeqa nisaurúaqá innikiqari akaqáusa Ánu-
tuna afeekara sía ámiqimasee írri márifanoo káqi meerá-
mau írirana írimaríafanoo.

Maasá kúqiranakiqari fíndifuanna qífaaqanara qídanoo.

³⁵ Ínniki moó fannoo kúqirausa fíndi fíranara maaqí
qíannoo, kúqirausa dóo putaámminoo máridanoo náqi-
masee fee fíndi fifáree, nána afaaqee fíndi fúannoo fee.
³⁶ Anée fúrufarimarianafa mi-ufána qímariananoo. Anée
nandí úmmaqusainanoo sía aaqee kambíqaannoo mifá
putaa mámbinanoo miná uapáaqi fannoo ínaaqiana kam-
bíqaannoo. ³⁷ Ínnee sakuma qaqama fée moo nárana
qaqama fée úmmaqidaqa sía nárana faqa ámanee faqa
úmmaqí maríafanoo qaqama kái úmmaqí maríafanoo.
Úmmaqusaafanoo sía qaqama kai kambíqaidanoo nárana
ánoona namufaqa ámanee namufaqa kambíqaiifaqa qáfee
maríafanoo. ³⁸ Ánutufa narí íriranannai aiqáma áadu
áadu qaqama nári áadu áadu kambíqaaninnana ánoona
namufaqa ámanee namufaqa nímidanoo. Ánutufa aiqáma
qaqama andeeqásee narí kai ánoona ámidanoo.

³⁹ Kásimari ainaina nimaqí miqí kai ídanoo sía aiqáma
moodáa nimaqí faqaasa márídaqa. Faiqí moo nímaqí
faqaasa márídaqa aandáu moo nímaqí faqaasa márídaqa,

ufini moo nímaqi faqaasa máridaqa, noodáanna moo nímaqi faqaasa máridaqa.

⁴⁰ Innaarúnaindaraa nifaaqa faqaasa faqa maqásaaqaraa nífaaqa faqaasa faqa áaduma máridaqa. Innaarúnaindaraa nífaaqa áreenarafa moó máridanoo maqásaa qaraasa nífaaqa aréenarafa moó máridanoo. ⁴¹ Súani afu narí aréenarafa áaduma moó máridanoo, quqoona narí aréenarafa áaduma moó máridanoo, fásau narí aréenarafa áaduma moó máridanoo, fásau misáki faqa áadu áadu áreenarafa máridaqa.

⁴² Kásooqaqee kúqirausa kúqiranakiqari fíndififanoo miqíminoo máriannoo. Faiqí ánaasee kuqufffanoo miná irí ákundee maríafa maqásaaqaraafa maqá máridanoo. Kúqiranakiqari Ánutufa uqéerasainanoo mi-afaaqáfa náaru náaru máriira afaaqa máriannoo. ⁴³ Níkundee marí nifaaqafa ummooqúkídanoo mandáikídanoo, kásooqaqee kúqiranakiqari Ánutufa uqéerasainanoo áfu qáfainanoo idaaqírafa ámiqirafa afeeká máriannoo. ⁴⁴ Níkundee maría nifaaqafa maqásaaqaraa nifaaqa úfaasu márifa máridanoo. Ánutufa uqéerasainanoo náaru márianinna innaarúnai nífaaqa máriannoo. Maqásaa nifaaqa úfaasu nifaaqa maaqóo máríana amana kái márifa máridanoo. Mifá márínanoo innaarúna náaruara máriira nifaaqa amana kái márifa kúqaa máriannoo.

⁴⁵ Tamummáqara fasiqauqa ákara minára maaqímmi-
nnoo máridanoo.
Indaarúqaa fasiqa Adamafa kásimaruna áuquqoofa
márinau.

Qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Adamana ánaaqiannaa fasiqa Yísufa maqee márirana faqa náaru márirana faqa nímimari maraqunafa máridanoo. ⁴⁶ Sía náaru márirafa náaru kambíqaidanoo maqásaaqaraafa náaree kambíqaidanoo, miqóoqari kai náaru márirafa

kambíqaidanoo. ⁴⁷ Indaarúqaa Adamafa maqásaaqaraa kookoomannái áuqirafa márínau. Ínaaqianna Adamafa Yísufa innaarúnaindari qúminau. ⁴⁸ Maqásaaqaraasa nári níkoona Adamana fooqáasa maqá nifaaqafaqaasa máridaqa. Innaarúnai fímariasa innaarúnaindaraa fasiqa Yísuna afaaqaikírausa márifaranoo. ⁴⁹ Maqee maasá maqán-nai áuqira fasiqa afaaqa afisíqa moodáa karámmiqa máridaqa kásooqaqee maasá miqíkai másee innaarúnaindaraa fasiqa afaaqa afisúsee miqí kai íqa moodáa karákaimmi-
anaura.

⁵⁰ Óo qiní qíkaqaafasaa qiní Pauroosa ufa ánoona maaqímminoo márídanoo. Faiqí nimaqí faqaasa faqa fidíka faqaasa faqa sía Ánutuna quqúsaki kéeqafifanoo náida nímianno. Úfaasu maqásaa ainaina faqa sía amana náaru márirana máraanno.

⁵¹ Ínnee ámiqimmandee íriaqa, kukéeqara ufa qíman-nimianaura, maasá sía aiqáma kúquanaura. Qúsasaa uqanna Ánutufa tautúmaqimaqáseenoo maasá moo ká-maakamma qímaqaanno. ⁵² Nífu tasúnduna tasúnduna káqi káqi ídanoo miqírafa kai ínaaqianna ufíreena fan-noo fuaqáinanoo Ánutufa maasá moo kámaakamma qí-maqaanno. Mi-ufireenná fuaqásainanoo kúqirausa minakíqari náaru márira nifaaqa faqaasa fíndififanoo maasá aiqáma moo kámma qímaqaanno. ⁵³ Úfaasu maqásaa nifaaqa faqa sía káqi óoru fífaranoo náaru márirana náaree afisúmareeqa óoru fífaranoo. Káqi máriasa kúqifandinausa misá afeeka nipata náaree afisúmaree amaná innaarúnai óoru fífaranoo. ⁵⁴ Úfaasu maqásaaqaraa nipata faqaasa kúqifandinausa náaru márira nifaaqa sía kúqimaria nifaaqána afisúmareeqa dóo miqóo óoqeenáasa ákara ánoona kambíqaanno. Misá maaqí qiqau.

Ánutufa dóo kúqirana aiqáma nambíqama taikáseenoo miná úraaqáranoo márídanoo.

Kúqirana rafáaqafírafa dóo taikéenoo.

Kafáa moo ákarakinaa ufa minára maaqí qídanoo.

⁵⁵ Óo kúqirafa maasá rafáaqafímarianafa aní úriqarara afeeka yáifée máridanoo. Dóo taikéenoo.

Óo kúqirafa aní aupúrara afeeka maasá qímimarianafa yáifée máridanoo. Dóo taikéenoo.

⁵⁶ Ákara miqínoo márifaqa qinée Pauroosa minára maaqí qídaqa. Maasá aiqámausa mandóosana fannoo kai aupúrara afeeka kuqirana ámifanoo dóo kúqirafa maasá dáridanoo. Kafáa mandáinaina fannoo miná nárira afeeka Ánutuna nímaarusira sándufakiqari kambíqaidanoo. ⁵⁷ Óo Ánutufinnai dúfi dúfi qídaqa. Maasá ínni sáimbaqa karaambáiqá ásauku mundírana Yísunan-nai kúqirana faqa mandáinaina faqa maasá úriqaraqa márídaqa.

⁵⁸ Óo qiní qíkaqaafasaa dóo minára iriséeqa sía kási kásiaqa mapukúseeqa atukaráqa máriaqa. Karaambáiqá márirana nírana máriana maqee maqee minakí kai nóori runúsee máriaqa. Karaambáiqá márirana níranaki mári-anara aiqáma saika náaru márira anoona márifa máridanoo karaambáiqá márirana nírana sía moó fannoo ánoona síaifa máridanoo. Ánoona márifa kai máridanoo.

16

Ánutuna ufa írimariasá sárauqinana dadaaqíranara qídanoo.

¹ Óo Koorinti máqannaasa ínnee Yudeea máqa maaqaki Ánutuna saiká máree maríasa nárana sárauqi márianara munnimma káqi nímiranara qiní irafaqa minára ínni qímannimídaqa. Qinée Karatia máqa maaqaki Yísuna ufara suqímarusa qímannimíafannaqoo miqóo kai fuaqa.

² Aiqáma amaana fáasaanasaa aiqáma fasiqa anaasee akaqá munnimma áaduma rainá quqáaqa. Narí aináinirana ákiaqara munnimma firaaná márainafa miná amana kái káqikaana quqáani káqikaana márainafa dóo narí márainana amana kái káqikaana quqáani, qámabaana amana márainafa dóo miná amana kái quqáani, ínnee aiqáma amaanasáa amaanasáa miqíkai ídaqa rainá quqéesaifanoo innooqáfinaqa qinée ínni maqúsai óonuraanna kári munnimma suqírana sía máriani dóo fáasai suqínnoo máriani. ³ Ínnee maqee andeeqára fasiqauqa mara quqásaiifaqa qinée óonuránaqa mi-munnimmána faqa pásakina ákara rúmasaanaqa misá mi-pasána faqa mi-munnimmána faqa máreeqa Yeerusareenni múru káqi nímiaqa. ⁴ Ínnee qiníara faqa óoru fúannee qífaqa qiní faqammóoru fífaranoo.

Pauroofa narí fúaninnanara tipúndaarídanoo qímannimidanoo.

⁵ Qinée maaqóoqari Maseedoonia máqa maaqakina óonuree anirée iqá nínii taikásee ínnee máriannai fuanáura. ⁶ Ínni maqúsai óonureeqa káqi kaaqóo kísaaqasaa ínni faqa márianauree, áukuana áiqaramáfinaqa qámabaanasaaqaa suara áukuana qaaramoo qúqoona ínni faqa márianauree. Dóo miqóoqari moosáa fuanáura yáiffee fuanáuree maqee sía íridaqa. ⁷ Karaambáiqaa eedóo qínnanara káqikaqoo kísaaqasaa ínni faqa márianauree qídaqa. Miqóo ínni fí ínni nínidafee fíranara qídaqá.

⁸ Qinée maqee Efeesusa máqusai káqi márianaura. Yeerusareenni Yuda máqannaasa qoomáqa suqánee maru quqoonáfa aniráinaqa qinée minásaa Efeesusa máqusaindari Maseedoonia máqa maaqaki óoruree minní óonuree anirée másee miqóoqari ínnee iannái Koorinti máqusai fuanáuree qídaqa. ⁹ Maqee Efeesusa máqusai

maaóóo firaa saiká ánoona saika máridanoo, moómoosa qiní ufa ititée maríasa máriafaqa saikídaqa.

¹⁰ Qinée Timootinara qímannimianauro, mifá ínni maqúesai óonuráinaqa ínnée miná ámiqi ámiqimmásaifanoo afaaqa quqáani, mifá qiní daanna rée marífa karaambáiqá aináiniranaki marífa máridanoo.

¹¹ Timootifa Yísuna ufa írimariasa qiní qíkaqaafasaaúqa sáimbaqa mootínai áiquqaki maí ániraree qímasee ínni maqúesai náaree aniréeno maí qinée minára rakísi márunnannai Efeesusa máqusai ánianifeera qídaqa. Ínnée Timootinara kumaaráa fee qímaseeqa sía minára níkoo níkaa iaqa ámiqimmandee dadaaqífanoo asooáranakiqari fíndifino maí ániani.

¹² Dóo maqee maasá qíkaqa Apooroosanara qianáuranoo. Qinée ínnée iannái qíkaqaafasaaúqa faqa namum-máqee fíqa ánianneera qídaqa fuki faakí qúnanoo sía fídanoo ititammásee káqi máridanoo maqee sía fuanáuree sía andeeqára aukuanee qídanoo. Kásooqaqee andeeqára aukuana kambíqafinanoo fúanno.

Pauroona taikárana ufa.

¹³ Ínni Koorinti máqusanaasa maqee maa-ufána qímannimianauro. Ínnée maqee maqee aufárida maríafa, ínnée Yísuna saqárikiranaki minakí mapukúfina kíkíqammambuaqa ínnée maqee maqee paasóosida máriafa, afeekaíkíqa máriafa. ¹⁴ Ínneeqa máridaqa aiqáma nírana márirana nímuqusí marínaqa narí dadaaqí narí dadaaqí qíqanuaqa.

¹⁵⁻¹⁶ Ínnée Sateefanasana faiqi ánaasee áiku ásaukuara írimariafanoo, misá Akaia máqa máaqakiqari óosanarasee Yísuna saqárikusa máriasa máridaqa. Misá Ánutuna ufa írimariasa aináinammániséemariasa máridaqa, narí faiqi ánaasee faqa nári márirana minakí kai nífaaqa

quqásee áuqaidaqa. Óo qiní qíkaqaafasaauqa ínni qíman-nimidaqa. Miqínna fasiqana aanna réeqa miná ufamau fuaqa, akaqáusa misá dadaaqímariasa misá ufamau faqa fuaqa.

¹⁷ Mi-fasiqáfa Sateefanasafa faqa Fooratunatusafa faqa Akaikusafa faqa misá maí aniroofaqa nín-dafaida asasiqáfana, misára ínni Koorinti máqusanaasa áni áni aniréera foora qufaqa asasiqáfana. ¹⁸ Misá ínni asasírana nímimariándeé kai íqa qiní qímiqau. Miqíra fasiqauqara aiqámausa íriaqaana.

¹⁹ Asia máqa maaqaki Yísuna ufara suqímariasa misá ínni nímandidaqa. Maaqóo Akuirafa faqa narí ánaaqa Pirisikira nám-marifa faqa nári máaqaki Yísuna ufara suqímariasa faqa ínni firaaqóo ámiqimmándeé Yísuna ufa írimariasara foora ínni nímandidaqa. ²⁰ Maaqóo máriasa Yísuna ufa írimaria qíkaqaafasaauqa faqa ínni nímandidaqa. Ínnee naríara naríara níkaqafasaa fee qímasee narí ámooqee narí ámooqee iaqa.

²¹ Faiqí moó fannoo qiní dóokinaana iriséenoo maa-pasána ákara rínau, maa-qusa ufána átisaa qeeqá qísaukunnai ákara ruanáura. Qinée Pauroosa ínni nímandidaqa.

²² Karaambáiqara sía ámuqusímarínafa áqurarara ufa minásaa máriannoo. Nári ufakíqari maranata, maasá ufakíqari maasá karaambáiqá qúmuannee qídaqa.

²³ Karaambáiqá Yísufa narí áfaarira óosana ínni faqa nímiani.

²⁴ Maasá aiqámausa ásauku mundírana Yísunaki mári-asara irisée qiní qímuqusirafa ínniki máriani.

Fúka Moodaanaki Kira Ufa Afaqínaasa Ufa
The New Testament + Genesis and Exodus in the Binumarien
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen wantaim Stat na Kisim Bek long tokples
Binumarien long Niugini

copyright © 1983, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Binumarien

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-10

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2018 from source files dated 20 Jan 2018

4a891130-f25d-5e30-a81c-882b2e037698